

Compendiū

sustentationis pentū eoz qz quibus conuenit..

De prohibitionē duplicis auaricie. Duplicē auariciā. exteriorē scz ⁊ mentalē dicūt phisberi per p̄mū p̄ceptū per q̄rtū p̄ septimū per decimū. Et enī respectū p̄mi p̄cepti auariciā q̄ iux̄ dictū apli ad ep̄b. v. pp̄ie idoloꝝ seruitus est deū nō debite colit. Respectū q̄rti p̄cepti manifestū est auariciā debite cōnriari honoratōni subuentōni ⁊ p̄uisioni pentū et alioꝝ q̄bus cōuenit. Respectū uero septimi p̄cepti ⁊ decimi satisfacta est sup̄ declaratō. Possēt et alijs modis alijs qz respectibus et rōnibus ip̄a septeꝝ p̄cā capitalia per dicta decē legis p̄cepta et mandata phibita dici et assignari iux̄ varios cōceptus varias qz imaginationes hoim.

Explicit sc̄dus tractatus huius libelli qui est de expositione decē p̄ceptorū seu mandatorū legis.

Tractatus tertius de septē sac̄ris eccl̄e eoz declaratōe

Hoc compendiosam sac̄mentoꝝ noui testamētī notitiā vidēōs

theologie de

est sūmatim in genere Quid sit sacramentū Quibus de causis instituta sunt sac̄ra In q̄bus cōsistant An aliqua possint iterari. Quot sūt Et qualē ad vicia et ad d̄rutes ⁊ trarietate et ordinē habeāt Deīn de quolibet sac̄mento tangenduz est aliquid in speciali.

Diffinitio sacramētī ⁊ eius expositio.

Diffinitio autē sac̄menti ex verbis maḡi in. iij. s̄n̄iaz elicit que est ista Sac̄mentum est inuisibilis gr̄e visibilis fōe imagineꝝ ip̄ius gerens et cā ex̄is Quā sic intellige Sac̄mentū ē fōe nō intrinseca quidē s̄d est accidēs vel forma cōmittalis exterior. Inuisibilis sic. s. vt sicut visus p̄ quolibz sensu ita visibile p̄ quolibz sensibili q̄si dicat Sac̄mentū est sensibile signū vel sensibile signatū seu figuratū Inuisibilis gr̄e. i. gr̄e que nō videt̄ vel nō sentit̄ sensu exteriori. Et hoc dicit ad d̄ram decori. cozporis et hmōi que sunt gr̄e visibiles. Imaginē gerens. i. similitudineꝝ ip̄ius scz gr̄e Verbi gr̄a Proprietas quedā naturalis cōnexa ē aq̄ que in sac̄o baptis̄mi gr̄am rep̄ntat inuisibilē. vtputa refrigeriū qd̄ est in aqua rep̄ntat refrigeriū gr̄e ab incendio somitis. Et vis ablutiua que est in aqua. rep̄ntat ablu-tionē a macula originali Sequit̄ et cā ex̄is scilz ip̄ius gr̄e cōster et large sumēdo causā. sic scz q̄ illō

septē sac̄ra
vocat esse causa aliorum
res ip̄a non sit q̄uis
posset d̄r̄ enī p̄p̄
remissionis p̄ci et
Quia tam hoc cōtinet
eo cōtinet sac̄ri vbi
pōt. loco dicit cōtinet
cā. q̄si illud sine quo
Se hōm̄iat de ceꝝp̄
qd̄ est sac̄o cogis in
fra dicit qd̄ nō est hō
le nec forma visibilis
p̄as illud est sensibile et
s̄n̄is in ān̄eo leg in le
enī in sua vera et pp̄ia
sit visibile que sensibile.
le et sensibile in forma
nis ān̄ei. Quā cū dicit
inuisibilis gr̄e visibili
telligit leg in le vel hō
visibile vel sensibile.

Quibus de ca
sac̄ra sunt sacramenta.
S̄m maḡi in
sac̄ra sunt sac̄ra
sac̄ra cōtinent
tionē s̄p̄e ex̄is. Quā
ationē videt̄ vt p̄p̄
p̄cōꝝ curantur creat
auerfione a deo p̄ t̄o
rem creatore subiecti
est vt vbi ois̄ p̄c̄m̄
De ex̄is. De
vero vt per ip̄a ex̄is
ta ad aliq̄ sp̄ialia co
s̄oeranda trudiāntur
Et cetera eoz vt a
ea que exteriorius videt̄

Septē sacramētis

dicitur esse causa alicuius rei sine quo res ipsa non fit. Quis sine eo fieri posset? Deus enim proprie et per se causa est remissionis peccati et collationis gratiae. Quia tamen hoc cōiter nō facit nisi ad exercitiam sacri ubi sacramentum haberi potest. Ideo dicitur cōiter sacramentum ipsozū causa. Quasi illud sine quo hec non fiunt. Quod si obicitur de corpore christi vero quod est sacramentum corporis mystici ut infra dicitur. quod tamen nō est signū sensibile nec forma visibilis. Sic quod corpus illud est sensibile et forma visibilis in anexo licet in se nō sit. licet enim in sua vera et propria natura nō sit visibile aut sensibile. est tamen visibile et sensibile in forma vel specie panis annexi. Tamen cum dicitur Sacramentum est invisibilis gratie visibilis forma. intellige scilicet in se vel habēs annexū visibile vel sensibile.

Quibus de causis instituta sunt sacramenta.

Secundum magistram in. iiii. sententiarum instituta sunt sacramenta propter humiliationem propter eruditionem propter exercitiū. Propter humiliationem videlicet ut propter deū subiciatur peccator curandus creatori. qui per aversionem a deo propter inordinatū amorem creature subiectus est. Equū ei est ut ubi oritur peccatum ibi et moriatur. De eruditione. Propter eruditionem vero ut per ipsa exteriora sacramenta ad aliqua spiritualia cogitanda et consideranda erudiamur et excitemur. Excitamus etenim ut advertamus per ea que exterius videntur purgationem

ecclesie

Aliq

anime intrinsecā in sacro fieri. Si enim deus animam curaret nulla exterior purgatio vel ante vel post composita specie nunquam cogitaret rudis homo de aliqua interiori purgatione. sed propter hec que exteriori fieri videtur instruit et excitat ad recogitandum purgationem fieri interiori. De exercitio. Propter exercitiū vero ut scilicet homo in his exerceatur ut pericula ociositatis devertat. quod non refertur hic ad actum sacramenti. qui in pluribus iterari nō potest. sed ad actum gratie sacramentalis. qui frequenter iterandus est. Alius modus. Vel predicta secundum quodam distinguere. quod scilicet sacra data sunt clericis in exercitationem siue exercitiū. Hi enim exercitiū habent in ipsa scilicet sacramenta ministrando. ut celebrando. prebendas iniungendo. infirmos unguendo. et tamen ipsos quos sanos conicando et alia sacra exhibendo. In quibus sufficienter poterunt occupari tamen sacerdotes quos alii clerici qui tenent eorum esse ministri et coadiutores. Sic ergo data sunt ipsa sacra clericis in exercitationem. Laicis autem data sunt in eruditionem ut super monstratum est. Vtrisque autem tamen clericis quos laicis data sunt in humiliationem quia utriusque sacra suscipiunt. in quibus propter deum se creature subiciunt. cui autem immoderate amando contra deum se subiecerunt. In quibus consistunt sacramenta. Consistunt autem sacra ut dicitur magister in. iiii. sententiarum in duobus scilicet in rebus et in verbis. Et per res intellige omnia sensibilia ad sacramentum

Compendiū

nēcaria p̄ter verba vt aquā oleum
linitionē panē vinū impositionē
manuū ⁊ cetēa hmōi **I**n sacro tñ
in quo nēcaria sūt **P**er verba autē
intellige oīa verba nēcaria ad sac/
mētū siue sint inuocatio trinitatis
siue alia q̄cunq; verba ad ip̄m sac/
mentū nēcaria **N**ā p̄ aquā ⁊ oleū
que hic q̄i cā exēpli ponit intellige
oēs res nēcarias in oibus sacris.
Et p̄ nomen trinitatis oīa verba
nēcaria ad sacra **H**oc tñ scias q̄
nō in omnibus sacris equalit̄ sūt
hec duo nēcaria **P**ōt enim m̄rimo
niū vtrabi nutu vel signo. q̄ succe/
dūt loco verboꝝ vt in mutis **P**ōt
etiā vera p̄ntia sine cōfessione et sa/
tisfactione in aliquo casu h̄ri **A**le/
rūtñ de p̄ntia dicūt aliqui q̄ tota
virtus p̄ntie pōt haberi sine cōfessi/
one et satisfactione. h̄ nō sacm̄ pe/
nitentie in q̄ntū sacm̄. qz sic id ē in
q̄ntū p̄ntia est sacm̄. contritio con/
fessio et satisfactio ad esse suū exi/
gunt vt p̄tes sue integrales **E**t sic
in casu p̄dicto habet̄ virtus sacri h̄
nō sacm̄ in q̄ntū sacm̄. **N**ā si hō
sic vtritus sine cōfessione et satisfac/
tione decederet. et ex post resuscit/
taret̄. ip̄e teneret̄ ad cōfessionem ⁊
satisfactionem.

In q̄bus differūt sacra

mēta noue legl. a sacris vet̄is legl.

In nōndū venit qualit̄ et
h̄ in q̄bus differāt sacra no/
ue legis a sacmētis veterl.
testamēti **E**t s̄m aug^m tota d̄ra ē
timor et amor. qz veteres sua sac/

theologie

mēta adimplebāt timore. nos v̄o
sacra euangelica ex amore **E**t ad
l̄ram d̄atio vet̄is legis tota fuit
in timore et igne et fumo. et alijs
terribilitatibus. sed noua lex tota
in benignitate et gratia **H**ugo de
s̄co victore inter sacra noue legis
et sacmēta veteris legis ponit tri/
plicē d̄ram **P**rima est q̄ nostra sa/
cramēta sūt immediate signa ḡfe.
sed illa nō sic immediate sūt signa
gratie sicut n̄ra **S**ec̄da d̄ra est q̄
n̄ra sacra sūt signa ⁊ cause. illa v̄o
sūt signa tñ **T**ertia d̄ra est q̄ illa
sacra veteris legis tñ p̄mittunt
ḡram quā nō continēt. nostra autē
d̄ant gratiā quam continēt.

Quot modis sacramēta

iterentur
Tribus autē mōis dicūt sac/
mētū iterari. **A**no mō ex
p̄te efficiētis vtpote cōse/
rentis **E**t sic d̄ sacm̄ est iterabile
qm̄ idē ep̄s frequēter confirmat
freq̄ter ordinat. idē etiā sac̄dos
frequēter baptizat. cōsecrat corpus
xp̄i et hmōi **A**lio mō dicūt sacm̄
iterari resp̄cū suscipiētis. vt cū ab
eodē idēz sacm̄ nō numero. h̄ sp̄c/
cie suscipit̄ **E**t hec iteratio est in q̄
busōā sacris. ⁊ in q̄busōā nō **S**ūt
eni aliq̄ sacra instituta in remediū
maloz que freq̄ter p̄sone accidē
solēt. ⁊ in q̄bus nō imp̄m̄it̄ caract̄
sic p̄ntia in remediū mōdiū aduū.
et eucharistia in remediū venialiū
et extrema v̄ctio in remediū v̄tro/
rūq; et etiam corporalis morbi. **E**t
hec sacmēta sicut mala in quozū

septē sacram

remediū instituta sūt
cōdit. ita frequēter d̄
ri p̄ntia sunt et alia
imp̄m̄it̄ caract̄
dignitate carad̄is q̄
mūt qui semel imp̄m̄it̄
est iterari nō p̄nt **T**er
ri dicit sacm̄ sic. q̄ ca
verboꝝ numero ad eandē
nā numero ad eandē
p̄ntiam **E**t isto mō m̄
iterat. q̄ sic verba sacra
faciens v̄trent̄ in
caci resp̄cū (sac̄m̄icōis
t̄ne. **S**i ob̄ctas de cet̄
dione in qua videt̄ eodē
tū iterari sup̄ eodē infir
nō iterat̄ illa forma ver
eundē infirmū. nō se ali
et sic iterari. hoc est m̄
firmitas numero sup̄uen
dem infirmitatis magna
tatio q̄ sic q̄ntū nō videt̄
dem fuit

Assignatio num

numeros p̄ septē. v̄t
S numero sacra
q̄ septē sūt leg
cōfirmatio. r̄cō
nitētia. extrema v̄ctio.
monū. q̄ p̄ntent̄ in bo
lūo s̄mo cibo p̄t̄e
d̄inat̄ v̄roz **Q**ue v̄t
allignant̄ s̄m septē
volūcet̄ bap̄t̄m̄ sic sac
p̄o eni in̄ct̄al̄ ip̄a s̄m
v̄ctio sic sacm̄ s̄m
ḡtur sp̄c̄ sp̄c̄al̄ter de
de m̄ia de **E**ucharistia

Septē Sacramētis

remediū instituta sūt frequēter ac/
ciōūt. ita frequēter offerri et itera/
ri pōt. Sunt et alia sacra in quibus
imprimis caracter. et hec sacra ppter
dignitatē caracteris quē sic impri/
mūt qui semel impressus indelebilis
est iterari nō pōt. Tercio mō itera/
ri dicitur sacrum sic. s. q. eadez forma
verboz numero sup eandē mate/
riā numero ad eandē scificandaz
pferatur. Et isto mō nullū sacrum
iterat. qz sic verba scifica seu scifi/
ficantia viderentur insufficiētis effi/
cacie respēu scificatiōis illi⁹ ma/
terie. **S**i obijcias de extrema un/
ctiōe in qua videt eadē fōr. xbo/
rū iterari sup eūdē infirmū. Dic qd
nō iterat illa forma verboz super
eundē infirmū nisi se aliter hntem
et sic alteratū. hoc est nisi alia ei in/
firmitas numero supueniat vlt ei⁹
dem infirmitatis magna fiat imu/
tatio. et sic ppter nō videt sup eun/
dem fieri.

Assignatio numeri sa

cramentoz p̄m septē virtutes

Numero sacroz sciendū
q̄ septē sūt scz baptism⁹
confirmatio. eucharistia. pe/
nitētia. extrema unctio. ordo mri/
monii. q̄ continent in hoc versu. **A**b/
luo fir mo cibo piget vngit et or/
dinat p̄roz. Que ouenienter septē
assignant p̄m septē virtutes. vt vi/
delicet baptism⁹ sit sacrum fidei. **I**n
ip̄o eni inciat ip̄a fides. **E**xtrēma
unctio sit sacrum spei. **Q**ui eni inun/
gitur spat spēaliter de merit. ecclie
et de mia dei. **E**ucharistia sit sacrum

ecclesie

Clisq

mentū charitatis. **I**n hilari⁹ lib.
viij. de trinitate dicit sacrum eē amo/
ris. **C**onfirmatio sit sacrum fortitudi/
nis. q̄ n̄caria est ad pugna spūalē
ad quā q̄s confirmat. **P**nia sit sac/
mētū iusticie ppter satisfactionē. in
qua vniciqz reddē debet. qd suū
est. **O**rdo sit sacrum p̄uidētie ppter
clauem scie que offertur ordinato.
Mrimoniū sit sacrum t̄pantie. eo qd
libido in illo sacro honestate exci/
pitur nuptiaz. **A**lia assignatō per/
conrietatē ad septēz p̄cā capita/
lia. **P**ōt et aliter nūcrus ip̄ozū sac/
mētōz accipi p̄m conrietatē quaz
hnt ad vicia capitalia. **V**idelicet
baptism⁹ sit con supbiaz. eo qd hō
ibi se maxie humiliet cōmunissimo
elemēto scz aque. **E**ucharistia con/
inuidiaz q̄ conrietatē charitati. et ita
eucharistie que ē sacrum amoris. **C**o/
firmatio contra acidia eo qd homo
confirmat vt fortis efficiat in spūa/
libus in quibus deluber est acidios⁹.
Extrēma unctio contra irā. **I**ra eni
tumē facit. et tumoris mitigatio ē
ab unctiōe. **O**rdo con auaricia qz
ordinati deū esse suā portione p̄fi/
tent. nō aliqd mūdānū. **I**n in sus/
ceptiōe clericat⁹ qui oim inciat est
ordinū d̄r illud p̄f. **D**ns ps here/
ditatis mee. **P**nia con gulaz. qz
inducit abstinentiā et carnis mace/
rationē. **M**rimoniū contra luxuriā
vbi turpis voluptas honestate ex/
cipitur nuptiarū.

Particularis declara
tio sacroz. **E**t p̄mo de baptismo.

Compendiū

Post hec accedendū est ad
p̄p̄oz sacrozū declaratōm
et p̄mo de baptismo **A**bi
p̄mo videōū est q̄d sit scz quid sit
noīe et ratione **Q**uot mōis sit seu
q̄tuplex est **Q**ue sit p̄p̄ia ei' mate-
ria **Q**ue sit ei' p̄p̄ia forma **Q**uis
sit eius effect' **Q**uis minister **Q**ue
conditiones accedētū ad baptisū
De patrinis. et q̄d ē eoz officium

Quid sit baptismus nomine et ratione

Vidēt autē baptism' q̄ ad
nomē idē esse q̄d lauacrū
sic baptisatē idē ē q̄d laua-
re **I**n glō. cā. iiii. **B**aptis'm' q̄ la-
uacrū sūt eiusdē rei nomē sed vnū
latinū est. alieꝝ grecū **S**ic ego ba-
ptis'm' dū genēalit' sumit idē ē q̄d
lauacrū. spēaliter d̄o aliqñ ipsūm
designat sacrm. aliqñ autem ip̄am
actionē. i. ip̄am lotionē. **I**n dicit
baptis'm' ioh̄is. i. ablutio q̄ ablu-
bat ioh̄es **A**liqñ vero designat
ip̄az passionē seu susceptionē lotō-
nis **I**n marc. vii. **R**elinq̄tes eni
mandatū dei tenetis traditiones
hoim. baptis'mata vzeoz et cali-
cū. i. q̄bus lauanē vzei et calices.
Aliqñ autē noīat seu designat ab-
lutionē sacralē. vt cū d̄r baptis'm'
est tinctio. vt in s̄biūda diffinitōe
exp̄mit **I**n baptis'm' ab aug' sic
diffinit' **B**aptis'm' est tinctio in aq̄
d̄o vite sc̄ificata **E**t intellige tin-
ctionē passiuā scz qua intingit ba-
ptisat'. sic vult maḡ in s̄n̄is q̄ ml

theologie

ti ali' **E**t si obijciat q̄ baptismus
manet in baptisato. tinctio autē illa
transit. q̄re vt vidēt nō p̄t dici ba-
ptis'm' **R**ōde q̄ q̄uis tinctio illa i
se transire videat. manet tñ in suo
effectu scz in caractere quē imp̄mit
qui q̄dē indelebilis est. et ideo nō
om̄ino transit illa tinctio. cū in suo
effectu maneat **E**t in dicta diffini-
tione dū d̄r tinctio supple facta in
aqua d̄o vite sc̄ificata. i. in aqua
q̄ per verbū vite. i. p̄ inuocationez
sanctę trinitatis sanctificata est

Quotuplex sit baptism'

Et autē triplex baptism'. i.
flumis fluminis et sangui-
nis **B**aptis'm' q̄dē flumis
est qui fit in aq̄ p̄m modū ecclie cō-
suetū q̄ oīno a culpa liberat. taz s.
p̄cc̄i actualis si ip̄m inuenerit sic in
adultis. q̄; originalis sicut in pu-
lis qui tñ originalē culpā h̄nt. **L**i-
berat etiā a pena debita **I**nsuper
imp̄mit caractere **B**aptis'mus fla-
minis est cū q̄s h̄ns fidem volēs
baptisari caret baptismo aque nō
q̄dē p̄ negligentia vel contemp̄tū. h̄
p̄pter impotentia q̄. i. h̄re nō p̄t
Abi defectū supplet gr̄a sp̄s̄s̄cti
Et ista liberat a culpa et pena de-
bita **B**aptis'm' sanguinis est vt in
martyrib'. qui nō valētes h̄re ba-
ptis'mū aque p̄p̄io sanguine bap-
tisat' vel potius merito p̄ciolissimi
sanguinis in cruce effusi **E**t hic s̄nt
liberat a pena q̄ culpa **I**n duo vl-
timi mōi extēso noīe dicunt' bap-
tis'

tepe sacram

mi. qz quo ad euacuand
pene supple locū bap
nis leo tñ nō imp̄m
Nō exeat opinio q̄ n
aliquē raliū sic baptila
tari tēneretur vno bap
p̄tismo aq̄. **N**ec tūc dicit
mus iterari q̄ n̄ ead' sp̄

Que sit p̄p̄ia

tertia in sacro baptili
Aq̄ua materia h
p̄p̄tū est sola a
q̄ vt vult maḡ in
n̄ hoc sacm tñ in aqua
Cū cāe et rōnes sūt m
gnari p̄t' **A**na q̄a aqu
frigerat' habz et ad h̄re
signat gr̄am abluenti ca
lam. et refrigerantē in
est in ead' somis et occup
sua p̄p̄ales effect' bap
tō ad designatōne h̄re
gr̄e in aqua **S**ecū cā ē
h̄re' demoni et facilius h̄
null' cū' moq̄. p̄hibet a
Et idō q̄ lacm vzeoz
cōsumo d̄mēto vt nulli
endo excolit' **T**ertia cā
et facilis aqua inueni
vbiq̄ est et in om̄i p̄te
nitur. vbi t̄iam h̄oies
operit h̄re sacro sic q̄
rio **Q**uarta cā est. q̄ m
olaz h̄ aqua de lacere
fluit. vbi p̄m q̄dō h̄re
sacrm **Q**uinta cā est. q̄
vulticans p̄mo lap̄ aq̄
In gen. p̄. **A**ps̄s̄ cū h̄

Que sit p̄p̄ia

tertia in sacro baptili

Aq̄ua materia h

p̄p̄tū est sola a

q̄ vt vult maḡ in

n̄ hoc sacm tñ in aqua

Cū cāe et rōnes sūt m

gnari p̄t' **A**na q̄a aqu

frigerat' habz et ad h̄re

signat gr̄am abluenti ca

lam. et refrigerantē in

est in ead' somis et occup

sua p̄p̄ales effect' bap

septē sacramēto

mi. qz quo ad euacuationē culpe
pene supplēt locū baptismi flumi
nis. sed tñ nō impmūt caracterem
Nō extat opinio q si cōtingeret
aliquē taliū sic baptisatoꝝ resusc
tari tēneretur denuo baptisari ba
ptismo aq. Nec tūc dicerēt baptis
mus iterari qz n̄ ead̄ spēs itēaret

Que sit ppria ma teria in sacro baptismi.

Propria materia in sacro
baptismi est sola aqua. eo
q̄ vt dicit magr̄ in. iij. s̄nia/
rū hoc sacm̄ tñ in aqua celebraē
Cui⁹ cāe et rōnes sūt multez assi
gnari p̄nt. **Una** q̄a aqua vim re
frigerādi habz et abluēdi. Et idō
signat gr̄am abluentē culpe macu
lam. et refrigerantez incendiū qd̄
est in estu fomitis et occupie. q̄ duo
sunt p̄ncipales effect⁹ baptismi. Et
idō ad designationē hui⁹ duplicis
gr̄e fit in aqua. **Secūda** cā ē cōitas
hui⁹ elementi et facilitas h̄ndi. q̄a
null⁹ etiā inopū phibet ab aqua.
Et idō qz sacm̄ n̄citat̄is est fit in
cōissimo elemēto. vt null⁹ a suscipi
endo excuset. **Tertia** cā est cōitas
et facilitas aquā inueniendi. quia
vbiqz est et in om̄i pte mūdi inue
nitur. vbi hitant hoies. Et h̄ iterū
operit huc sacro sic generalit̄ n̄ca
rio. **Quarta** cā est. qz nō vinuz vel
oleuz h̄ aqua de latere saluatoris
fluxit. vbi h̄m q̄sdā initiū sūpsit. h̄
sacm̄. **Quinta** cā est qz spūssand⁹
viuificans p̄mo sup aq̄s apparuit.
Nō gen. p. Spūs dñi ferebat sup

baptismo

Clo

aquas. **Sexta** cā ē qz saluator n̄r
in riuīs iordanis sua mundissima
ac sc̄issima carne hoc elemētū teti
git dans ei virtutem vt spiritiferas
aras facere possit vt dicit Chryso.

Sed nunq̄o in quolibet aqua
liceat baptisare. Nunq̄o p̄mo in aq̄
marina que non videt aq̄ simplex
qz habz immixtū adustū terrestre
ob quā cām est salsa. Itēz nūq̄o in
brodio vel ceruisia v̄ medone. Itē
nūq̄o in aqua calida vt in balneo.
Circa hec ab aliq̄b⁹ sic distinguē
qz vel illa omixtio aq̄ tollit spec̄ē
et pprietatē elemēti et ip̄m trahit
in aliā spēm aut non. Si aut̄ tollit
tūc in illa omixtione non pōt fieri
baptism⁹. sicut nec in medone. nec
in ceruisia. nec in lixiuio et r̄zina.
nec in aqua quā alchimiste faciūt
ad mutāda metalla que vehemen
tissimā vim habz purgandi et dis
soluēdi. Si aut̄ nō tollit pprietates
et spēm aque. q̄n ip̄a aq̄ r̄maneat
in virtute refrigerādi et abluēdi et
nō dissoluēdi ad modū aquarum
acutaz. tūc in illis pōt fieri baptis
mus. Nō in mari et in aq̄s turbī
dis pōt fieri baptismus et etiā in
brodio si nō sit remotū et alteratū
in specie elemēti p̄ illud qd̄ cōctū
est in eo. Nō adhuc q̄rit̄ verum in
aqua calida sicut in balneo possit
fieri baptism⁹. **Constat** q̄ sic. eo q̄
illa aqua p̄ accidentalē caliditatē
nō amisit suā naturalē frigiditatē
q̄nimo cōsultius faceret sacerdotes
vt dicit aliqui si in tpe frigido fa

Compendiū

cerēt aquā p baptisando calefiēti
qz aliqñ puuli baptisādi a deo fri
goze aque penetrant. q̄ inde con/
trahūt mōzles infirmitates q̄ mo
riūtur Sed q̄d si ali^o liquor admi/
scatur aq̄. vtpote ceruisia v^l vinū
nūq̄d in illa aqua sit baptism^o Di
citur q̄ sic. si aqua in illa omixtiōe
p̄dominetur als non

De forma prescripta

sacramenti baptismi

De forma p̄scripta hui^o sa/
cramēti dicendū est q̄d sit
q̄ ad v̄ba p̄ferenda Quo
ad imersiones faciēdas. Quo ad
quedā p̄patoria que de hui^o sunt
solemnitate sacramenti.

De forma sacramenti

baptismi quo ad verba.

Forma aut verborū talis ē
Ego baptiso te in nomine
p̄ris et filij et sp̄s̄s̄c̄i. **U**bi
nō q̄ hoc p̄nomē ego s̄z oēs fere
doctores etiā decretistas nō ē de
nēitate sacri. et p̄t omitti sine maḡ
culpa. tuti^o est tñ apponere. s̄z reliq̄
v̄ba sūt de forma quo ad nēitate
adeo q̄ si aliq̄d eoz omittat nō fi
at baptism^o Q̄ aut apli baptisave
rūt in noie xp̄i et nō exp̄sse inuocā
do tñitate t̄plex cā assignat **U**na
qz illo tpe odiosū erat illud nomē
salutare. et iō vt homies vidētes
sp̄m visibilt ad ei^o inuocationē de
scēdere magis illō no^o reuererēt
cautū fuit ad t̄p̄s apud eos do/

theologie

nec illud nomē ampli^o publicaret
ip̄o inuocato baptisare **A**lia cā fu
it significatō nois. q̄ implicite exp̄
mit tñitate. qz in b̄ noie xp̄s qui
interp̄tat v̄nct^o intelligit v̄ngens
p̄r. v̄nctus fili^o. v̄nctio sp̄s̄s̄c̄s **T**er
tia cā fuit reuelatio dīna eis sc̄a q̄
licz nō legat. nō putat tñ ap̄los b̄
p̄sumpisse nisi sp̄s̄s̄c̄i instndu et
iussione monerēt Sed q̄d si mō
in noie xp̄i baptisaret **D**icit q̄dā
magr̄ doctoz q̄ nō debz in noie
xp̄i baptisari. si tñ baptisatū fuerit
valet baptism^o **A**mbro. **H**ugo de
sc̄o vic. lib. de sacris **S**t magr̄ in li.
iij. s̄niaz vident idē sentire. et etiā
modernoz aliq̄ **A**liq̄ q̄dā licz pau
ci quos viderim sentiūt cōtrariū. eo
q̄ s̄m ip̄os non fit baptism^o his
diebus nisi p̄ inuocationē tñitat.
explicite Sed q̄d si ex turbatione
animi vna tñ p̄sona noiare. vt si
diceret solū baptiso te in noie pa
tris **I**tē q̄d si fiat aliq̄ trāsp̄ositio
aliquaz dictionū. vt baptiso te in
noie filij et p̄ris &c. **I**tē quid si fiat
appositio aliaz dictionū. vt bapti
so te in nomine p̄ris et beate marie
Itē q̄d si in p̄latione verborū fiat
aliq̄ in̄p̄ositio. vtp̄ta baptiso te
in noie p̄ris et in̄ponat veni huc
vel porta sal et hm̄oi. et postea di
cat et filij &c. **Q**uid si fiat corruptō
v̄boz. vt baptiso te in noie patra
et filia et hm̄oi **R**ñs̄o in p̄mo casu
hugo de sc̄o vic̄o. baptisatū dicit
Ait eni **V**ides ergo q̄liter in fide
tñitatis solo p̄re q̄ filio nūcupato

De sacra

plenus sit baptismi
volūt q̄ nō sit baptis
vult baptisatū
per decretales Magr̄
iō ē dicit et plene cō
stiaz in hac p̄r v̄i
nomē intelligi dicit
ap̄li baptisatū r̄ōne
q̄ cūm dicit **H**ugo
fratio implicite exp̄mit
sc̄o casu sit aliq̄ d̄m̄
dicit s̄m h̄ugo dicit et
modernoz magr̄oz qui
ip̄o dicit v̄boz de sc̄o
nō dicit baptisatū **A**liq̄
ca q̄ trāsp̄ositio tñ si
faciat tñ trāsp̄ositio
v̄i dicit et vel h̄erit
baptisatū est q̄d ego
In t̄r̄o casu. l. cū aliq̄
distinguit aliq̄ q̄ aut
quid nō corruptū vt p̄z
sup̄ius posito v̄i ad
marie **E**t tñ dicit esse p̄
appositio s̄z q̄ baptisatū
appositio aliq̄ corruptū vt
Nō baptisatū in noie p̄ris
baptisatū te in noie p̄ris &c.
li **E**t tñ dicit nō esse ba
nec aliq̄d fieri **E**t t̄o d̄m̄
casu cū sit in̄p̄ositio ali
si casu vel aliq̄ nēitate a
nat q̄d nō corruptū vt
ex̄plo **E**t istaz op̄ione
mare aug^o in de v̄nctō
lib. vi. **A**liq̄ volūt q̄ in
si nō sit baptisatū mar
to aliq̄ q̄d sit p̄r vel
In v̄lto casu dicit q̄ si

De sacramēto

plenius sit baptismatis sacm̄. **Alj** volūt q̄ nō sit baptism⁹ sicut plene vult huguelin⁹ in apparatu suo super decretales. **Magr** etiā albrus idē dicit et plene cōdicat in libro s̄tiāz in hac pte vbi p̄ vni⁹ p̄sone nomē intelligi dicit cōtate. i. q̄ noie apli baptisauerūt rōne iā. dicta. s. q̄ cuiuslibet istoz triū noim signi- ficatio implicite exprimit cōtate. **In** scdo casu cū sit aliq̄ trāspōsitio dī- ctionis s̄m huguelinū et s̄m aliq̄s modernoꝝ magrōꝝ qui volūt q̄ ipse ordo v̄boꝝ sit de fōz baptisimi nō est baptisatū. **Alj** dicūt q̄ pec- cat qui trāspōnit. tñ si nihil aliud faciat nisi trāspōsitionē nec inten- dit deridere vel heresim inducere baptisatū est. qd̄ ego meli⁹ credo. **In** tertio casu. s. cū aliq̄d apponit̄ distinguūt aliq̄. qz aut apponit̄ ali- quid nō corruptū vt p̄z in exēplo supius posito vbi addit. et beate marie. **Et** tunc dicūt esse p̄c̄m in appositōe s̄ q̄ baptisatū est. **Aut** apponit̄ aliq̄d corruptū vt si dicat̄. **Nō** baptiso te in noie p̄ris. **Vel** baptiso te in noie p̄ris. **Et** diabo- li. **Et** tūc dicūt nō esse baptisatum nec aliq̄d fieri. **Et** eodē mō in q̄rto casu cū sit inēpōsitio aliq̄. maxime si casu vel aliq̄ nēitate aliq̄d inēpo- nat̄ qd̄ nō corrupit. vt p̄z in dco exēplo. **Et** istaz opionē videt̄ cōfir- mare aug⁹ in de vnico baptismo lib̄ vi. **Alj** volūt q̄ in isto q̄rto ca- su nō sit baptisatū maxie interposi- to aliq̄ qd̄ sit p̄ter vel cōn formā. **In** vltio casu dicūt q̄ si dicantur

baptismo

Cloj

corrupte v̄ba ex ignozātia vel im- potētia recte sonādi. tñ non inten- dat baptisās heresim sequi vel in- ducere. baptisatū est. **Sec⁹** tñ esset si fieret corruptio in p̄ncipio dictō- nis. qz corruptio in p̄ncipio dictio- nis variat et aufert signatū ipsius dictōis. nec sic est dū corruptio fit in fine. **Uñ** vbi gr̄a. **Iste** dictōes sortes sortis sorte eandē p̄sonam signāt et rep̄ntant. nō sic autē iste dictōes sortes et mortes. **Et** ideo dicūt q̄ corruptio in p̄ncipio dī- ctionis tollit formā baptismi. non aut̄ corruptio in fine.

De forma baptismi

quo ad immersiones.

Forma aut̄ baptismi q̄ ad immersionē hec est. vt acci- piat̄ puer per latera. facie eius versa. capite etiā ad orientez verso. **q̄** mergat̄ **q̄** siml̄ mergendo dicat̄. **Ego** te baptiso in noie p̄ris **Et** dco capite ad aq̄lonē v̄so dicat̄ **q̄** filij. **Tertio** capite ad austrū ver- so dicat̄ et spūsc̄i. vt sic pedib⁹ s̄q̄ versus orientē tentis formet̄ crux x̄pi in cui⁹ morte baptisamur. **Hoc** tñ scito q̄ si p̄ma mersione oia ver- ba p̄ferant̄ opletū est sacm̄. et p̄- fecte baptisatū. **Sed** qd̄ si moriat̄ puer in p̄ma mersione p̄re noiato. vel in scda p̄re et filio noiatis. cre- ditur q̄ baptisat⁹ sit plene q̄a tūc sūmus sacerdos supplet qd̄ ministr̄ supplere nō potuit. **Idē** d̄ si sacry- dos vel q̄cūqz baptisās vna mer- sione facta vel vna p̄sona noiata

Compendiū

moziat. Sed qd si fiat merfio nihil dicēdo pre turbatione vel ignorātia. vel si mur⁹ fit qui baptisat. **P**f ab oibus qd nihil tūc fit cū ipā trinitas nec explicite v^l implicite nomine. Sed quid si non assit tm̄ de aqua vt infans ex toto mergi possit. **D**ic qd tūc illud quod est pncipalior ps vtpote caput vel mergatur vel aqua pfundatur. **S**i eni vna extremitatū vtpote man⁹ vel pes immergat. dicūt qdā qd si baptisatū ē. **A**liqui alij decretiste dicūt qd si aqua in quacūq; parte cor⁹ poris cadat baptisatus est. **E**t ponūt argumentū qd simile. **S**icut sufficit possidere pte agri ad hoc vt quis totū possidere videatur. vtz tamen eius sit animi vt totū possidere intendat. **I**dez sentiūt quidā de his qui nō totaliter egressi sūt vterū maternū. videlz qd si pncipalior ps egressa fuerit poterit baptisari. **Q**uod vtz verū sit nescio. p̄sertim cū oporteat quēlibz nasci ad hoc vt renascatur.

De forma aliquorū

que sūt de solennitate baptisati

Forma aut que seruari debet in baptismo que cōcernit aliqua que sūt de solennitate baptisati in his constat. **P**mo. s. vt catheziget baptisatus. **C**irca qd multa diuersimode fiūt p̄m diuersas osuetudines eccliarū. **S**ed vt frequētius p̄mo exufflat vt virtus demonis exterior expellatur. **S**cdo signum crucis fit ei in pectore et fronte. vt diabol⁹ se coi-

theologie

gnoscat pelli ab illo tā in occulto cordis q̄ in ap̄to ofessionis. **T**ertio accipiat sal in ore vt sapor sapientie pparet. et fetor fomitis restringat. **D**einde fit linitio aurium et nariū cū spūto. vt discretionē sibi dei habeat et grām que p saluaz a capite descendētē signat. vt sez sensus eius quo ad doctrinā fidei in auditu. et discretio in naribus significata aperiant. **x**p̄o. **D**einde fit inundio in pectore p̄f cor deo pparandū et in spatulis vt fortitudinem accipiat ad portandum onus dñi. **P**ost baptisatū autē fit inundio crismatis in vertice vt appareat mens imputribilis deo. v^l vt spūi xpi p̄cipando merito deinceps xpian⁹ appellaretur heres iam regni effectus. **D**einde fit vestitio de veste cādidissima in signū innocētie que accipit in baptismo et glorie quā expectat in resurrectione. **T**andē cereus accēsus sibi ponitur in manu. vt sic luceat vita ei⁹ corā hoibus. vt glorificet p̄r qui in celis est. **E**t si adest ep̄s confirmetur. **E**t si aduultus est dat ei eucharistia post ofirmationē

Quis sit effectus sacramenti baptisati.

Quis aut sit effect⁹ baptisati liquet ex doctrina magistrorū qui ponūt eplicez eius effectū. **P**rim⁹ effectus est omnimoda euacuatio culpe originalis in puulis et tā originalis q̄ actualis in adultis. **P**ter exteriorē p̄fiaz. **S**cōus est debilitatio fomiti. **T**er-

de sacramēto
cuius est collato gratia
Quis sit ido
nister sacramēti bap
tismi
Quo ad deū
bens ordi
jurisdictionē lauab
tū nōtatis est rel esse
nec sez vtilē nec con
dictionē hās. nec lauab
imo mō remia. **A**rgu
p̄reas dei qui nemine v
ad hoc sacm tam nō
cōg materiā que ab o
haberi et vobz inueni
in sola nōtatis de gr
p̄uicia. voluit qd vt ip
tēpe quilibet alij pol
Alii q̄uis talis nō h
er ordi. habz cū p̄a
Sed mōdo licet aliq
a sacerdote symonia et
p̄fūm marie cum aqua
gumū sūt baptisandū
nō possit nō ēa emat. **J**
ebus qui sūt amine vū
fit baptisare. **J**ā nūq
baptisare. **U**ndē p̄o
baptisare dicendo. **S**
vos ē. **E**t cōuersio p
do. **N**ōe baptisat⁹ t
ne aliq; in vna nōtā
ali⁹ p̄ns baptisare le
si iocose vel ioculato
baptisat. nūq; bap
in p̄mo casu p̄m q̄sō
vos nō vult te bap
lā nisi des p̄cū nō dā
tis qd si sacer dos p̄s

de sacramēto

cius est collatio gratie.

Quis sit idoneus minister sacramēti baptismi

Minister autē in hoc sacro-
quo ad deū et ecclīaz ē ha-
bens ordinē sacerdotalez
iurisdictionē et laudabilē vitā. Tpe
tñ nēitatis est vel esse pōt quilibet
nec sexū virilē nec ordinē. nec iuris-
dictionē hīs. nec laudabilē vitam
imo etiā vetula. **L**argissima eteniz
pietas dei qui neminē vult p̄ire. h̄c
ad hoc sacm̄ tam nēariū. p̄uidit
eōz materiā que ab om̄ibus pōt
haberi et vbiq; inueniri. ita etiam
in casu nēitatis de generali mistro
p̄uidit. voluit q; vt ipius nēitatis
tēpe quilibet aliū possit baptizare
Nū quis talis nō habeat ptatē
ex ordine. habz tñ ptatem ex tēpe
Sed nunq̄ licet aliquē in nēitate
a sacerdote symoniace recipe ba-
ptismū maxie cum aquā ad se vel
puulū suū baptizandū aliē habē
nō possit nisi eā emat. **I**tē nūquid
ebrius qui iā amisit viū lingue pos-
sit baptizare. **I**tē nūquid heretic⁹ p̄t
baptizare. **N**unq̄ pōt vn⁹ duos
baptizare dicendo. **E**go baptizo
vos etc. **E**t ecōuerso p̄les vnū dicē-
do. **R**os baptizam⁹ te etc. **I**tez pōt
ne aliq; in vltia nēitate cū non est
ali⁹ p̄ns baptizare se ipm̄. **I**tē q̄d
si iocose vel ioculatorie q; aliquē
baptizet. nūq̄ baptizat⁹ ē. **R**ūdet
in p̄mo casu p̄m q̄soaz. **Q**uod si sacer-
dos nō vult te baptizare vel pu-
lū nisi des p̄ctū nō dabis. h̄ hoc fa-
ctes q; si sacerdos p̄ns nō esset sa-

baptismo

Clon.

cturus esses. eo q; nullo mō faciē-
da sūt mala vt eueniāt bona. **S**ed
p̄les ali⁹ dicūt q; in dicto casu pos-
sit ab eo baptizari. eo q; q̄rens ba-
ptismū nō emit aquā nō emit actū
baptismi. h̄ tpe nēitatis p̄t redimē
verationē sui iuris. et pro se si ipse
baptizandus est et p̄ puulo si quē
habeat baptizandū. **E**t tūc nō fiūt
mala vt eueniāt bona. nec omittit
symonia ex pte q̄rentis baptismū
nec etiā cōmittit se discrimini pro
salute sua vel alterius. **I**n sc̄do ca-
su sc̄z in ebrio. aut in tali ebrio suf-
focat oino rō. aut nō suffocat sed
tm̄ patit impedimētum lingue. **S**i
autē oino suffocat rō. dicit q; ba-
ptizare nō p̄t. **S**i autē impedimētū
tm̄ lingue patit habz q; discretōz
pōt niti ad formandū dictiones
cū studio. **N**ū si nō essit ali⁹. p̄t ta-
lis baptizare. **S**z si nullā posset di-
ctionē exp̄mere sec⁹ esset. **S**ed non
videt q; ebetas q; nō ligat rōnem
tm̄ impedimētū p̄stet vt cū diligen-
ti studio nō possz exp̄mere vbum.
In tertio casu. s. de heretico d̄ q; q̄
heretic⁹ baptizans in fōz heretica
nō baptizat. h̄ heretic⁹ baptizans in
fōz ecclīe dūmō hēat intētionē ba-
ptizandi baptizat in fide ecclīe. et ba-
ptizatū ē. **E**t ponit de h̄ aug⁹ cōn-
donatū hereticū oueniēs ex^m. **Q**uod
sic iacob semē b̄ndictū non tm̄ ge-
nuit p̄ vterū liberaz. h̄ etiā p̄ vte-
rū ācillaz. ita x̄ps nō tm̄ spūaliē
regenerat ministerio fidelīū. h̄ etiā
ministerio infidelīū. eo q; act⁹ su⁹
sit n̄ hois. **I**n q̄rto casu d̄ q; vn⁹
pōt tot baptizare quot pōt simul

Compendiū

immergere vel profundere pro nēitate
Dico q̄ p̄ter nēitatē nullatenus ē
hoc faciendū. nec est ly te in tali ca
su de nēitate forme. quia dñs tra
dens formā baptisandi dixit eos.
cui tātū resonat vos q̄ntū te **S**ed
sec̄ est si duo baptisēt vnū dicēdo
baptisam? te. qz p̄m huguelinū in
apparatu suo sup̄ decret̄ nō ē ba
ptisat? **S**ed si plēs siml̄ mergant
puer̄ p̄ferētes singulū formā eccle
siasticā ego baptiso te z̄. confirmat̄
baptisat? **N**ec est iteratū sac̄m p̄
p̄ter illā d̄borū iterationē seu mul
tiplicationē vt dicūt. nisi cū b̄ etiā
iteraret̄ q̄ mersio siml̄ **S**ed esto q̄
duo sint baptisātes aliquē quoz
vn̄ sit mancus q̄ dicat d̄ba q̄ ali
mutus et mergat puerū. nūq̄d est
baptisat? **D**icit̄ q̄ nō. qz in omni
sac̄o h̄ntē p̄scriptā formam illud
q̄d solēnitatis est b̄n̄ diuidit̄ sed il
lud q̄d est nēitatis nequaq̄ **E**t iō
qz vtrūq̄ scz forma d̄borū et mer
sio sūt de nēitate sac̄i diuidi non
p̄nt. vñ nō est baptisat? **I**n quinto
casu scz vtz̄ aliq̄s possit se ip̄m ba
ptisare **S**c̄dm̄ canōes stat̄ q̄ nō
et forte ideo qz sub hac spe possit
nimis differri baptism̄. eo q̄ qñ
vellet posset se ip̄m baptisare **I**n
sup̄ sicut cōn naturā est q̄ quis se
ip̄m generet. ita cōn rōem videtur
esse q̄ q̄s se ip̄m possit regenerare
Merunt̄ si desideret baptismū. et
non sit alī qui se ip̄m possit bap
tisare. si in illo statu moreret̄ saluare
tur. eo q̄ esset baptisat? baptismō
fluminis. qui supplet in nēitate ba

theologie

tismū fluminis **I**n ultimo casu d̄
q̄ si iocose cū intētionē tñ faciēdi
q̄d facit ecclia sup̄ nō baptisatū. p
ferat d̄borū formam mergendo in
aquā. ip̄o tūc vel añ nō reclaman
te baptisatus est. qz tūc nō totum
fuit ioculū vel ioculatoriū. eo q̄ in
tētio faciēdi q̄d facit ecclia iocul
atorio nō fuit **S**i aut̄ totū fuit iocul
atorio vel ip̄e reclamasset. tunc
nihil fieret **E**t ponūt iurispiti exē
plū per sile in stipulatione **N**ā cū
ludendo dicunt̄ hec d̄ba sp̄des.
spondeo. nō inducūt obligatio.

De q̄litatebus seu con

ditionib̄ accedentiū ad baptismū

Nunc dicendū ē de conditio
nibus accedentiū ad ba
ptismū **E**t p̄mo q̄ritur de
fide accedente vtz̄ baptismū reci
piat **I**tē vtrū dormiētes possint
baptisari **I**tē an amētes **I**tez an
inuri **A**d p̄mū dicit̄ q̄ fictus sus
cipit baptismi sac̄m sed non rem
sac̄mēti vel effectum. eo q̄ ponat
obicē sp̄s sancto et gr̄e sac̄mēti.
Mult̄ eni aliq̄d q̄d stare nō p̄t cū
gr̄a sac̄mēti. h̄ cessāte fidē susci
pit effectū **Q**uis aut̄ dicat̄ fidē et
q̄s fictus recipiat caraderē et q̄s
nō **D**ic̄ in effectu post **R**aymūdū
in sūma q̄ ille fictus qui se simulat
velle suscipe baptismū et oino sus
cipere nō intēdit. nō recipit sac̄m
nec rē sac̄i **S**z q̄ exterī suscipiēs
se sicut interī dispositū cū non sit
vel qz nō credit. vl̄ qz in deuot̄. i.
cū p̄ oīto peccādi accedit p̄tēnit

De sacramē

sac̄m iō ē nō reuoc
p̄tē rē sac̄i. q̄ an
suscipit **I**n sc̄do ca
t̄b̄ d̄linguit̄ **S**ed
nem̄ hēbant volūta
t̄iā et repugnātiē
tione p̄tēnit̄ an
dormiētes si bap
ptisat̄ nec sac̄m nec rē
ē de bap. c. **M**oas
c. **S**i aut̄ nō appa
rēt̄ eoz. sed vtz̄
nec baptisari. tūc h̄ ut
calo p̄tē dormiētes b
tismū est de letar ḡ
tibus **D**e amētib̄
aliā **S**ed furia est p̄
Sic p̄ infirmitatē
si nūq̄ voluerit bap
tismū nō laerit q̄d
p̄tēnit caraderē imp
aut̄ furia nō n̄ p̄p̄
q̄ aliq̄s inuicē in fur
t̄iā. sic d̄linguendū est
sac̄m et de dormiētib̄
aut̄ q̄d d̄t̄ de inuicē
dū est. qz an oīno ita
tes baptisari vt p̄p̄
rent et rēst̄t̄ cū v
dico p̄ter amētes. c.
modo recipiūt sac̄m
res sūt rebaptisand

De patrinis

Patrinis de
gēti est om
tenent̄ **I**n a
deant̄ **S**ed excentē a
ludio p̄m hugonē de

De sacramēto

sacramēto ē nō reuerēt ille nō suscipit rē sacri. i. grām. caracterem tñ suscipit **In secōdo casu.** s. de dormiētib⁹ distinguē **Aut** qz añ dormiētō nem hēbant volūtate oīno cōtra rīā et repugnantē et in ipsa cōndi cōne p̄siterūt aut nō **Si** sic tunc dormientes si baptisēnt nihil reci piūt nec sacramē nec rē sacri vt p̄t̄ eē de bap. c. **Maiores.** in fi. in anti quis **Si** autē nō apparuerit talis volūtas eoz. sed vigilātes instite rint baptisari. tūc si timeat de p̄culo p̄t̄ dormiētes baptisari **Idē** dicēdū est de letargico qz de amen tibus **De** amētib⁹ tñ distinguūt aliq̄ **Aut** furia est p̄petua. aut non **Si** sic p̄ infātibus hñdi sūt. qui et si nūqz voluerint baptisari. nūqz tñ etiā noluerint. qđ sufficit ad ba ptismalē caracterē imp̄mendū **Si** aut furia nō est perpetua. vtputa qñ aliq̄s incidit in furozē vl̄ amen tiā. tūc distinguendū est. sic sup̄ di stinctū est de dormiētibus **Ad** illō aut qđ q̄rit de inuitis distinguen dū est. qz aut oīno ita fuerūt nolētes baptisari vt p̄ posse suo resiste rent et resisterēt cū vsu rōnis. qđ dico p̄pter amētes. et tales nullo modo recipiūt sacramē. nec vt p̄rio res sūt rebaptisandi

De patrinis et ad quid te nentur.

Postremo de patrinis tan gēdū est qui sint. ad quid tenent **In** cui⁹ p̄sona rñ/ deant **An** excusent a mēdacio **Sol**utio p̄mi hugonē de scō vic patri

baptismo Cloiq

ni vocant qui puulos ad baptis mū offerūt vt regenerent ad vi tam nouā **Et** scias qz patrinī idoi nei nō p̄t̄ esse infideles cū tenean tur instruere puulū in fide catho lica. qđ nō p̄t̄ infidelis **Item** nec religiose p̄sone p̄pter suspectam fa miliaritatē q̄ generat̄ per talez ge neralē opaternitatē **Ad** qđ autēz patrinī teneant̄. scias qz p̄m aug^m maxie tenent̄ ad duo sez monere ad d̄ctes. et docerē symboluz. et ordē dñicā **Dicit** aut magr **Al** bertus qz patrinī ad istaz diligen tiā obligant̄ si tñ aliter nō instruā tur puuli **Sz** qz p̄entes sūt cōter i istis circa puulos diligētes **Cre** do etiā et p̄ n̄ cātant̄ in ecclia. et mozes p̄dicant̄. ac in bonis opib⁹ oñdunt̄. in magna pte excusantur mō patrinī **Sec⁹** aut̄ fuit in p̄m̄iti ua ecclia. qñ puuli int̄ infideles nu triebant̄ **Deniqz** patrinī in p̄sōa puuloz rñdent. qz tñ valet cū ipsi patrinī dicūt credo. ac si puuli met dicerēt. sacramē fidei patris sū susci pere **Qđ** vez videt̄ cū nō hēant obicē cōnrie volūtatis vel dissen sus. qz ad credendū ista nō repiat̄ in eis vsus liberi arbitrii **Datet** er go qz patrinī ita p̄ puulis rñden tes nō mentiūtur

De sacramēto cōfir

mationis et p̄tinentibus ad ipm. **De** materia aut̄ sacramēti cōfir mationis videndū ē p̄mo **Item** istud sacramētū sit necessariū ad salutez **Que** sit propria materia in hoc

Compendiū

sacra **Que** sit ppria forma. **Quis** minister **Quis** ei effectus **Quales** ad confirmationē accedere dnt. **Et** an aliqs possit se ipm repñtare

An sacramentū confirmatiōnis sit nēariū ad salutē.

Hic autē cōfirmatio sit nēariā ad salutē dubitari pōt. **Et** videt q sic loquendo etiā nō quo ad esse bñ institutū. s. quo ad esse nēariū maxie cū dicat hugo de scō. vic. **Quid** pdest si p baptismū a lapsu erigeris nisi etiā p confirmationē ad standū cōfirmaris. **Ad** qd dicit pōt q vno modo loquēdi cōfirmatio nēaria est. alio mō nō. **Nēitas** enī duplex inuenit. quedā absoluta. et qdā cōditionata. **Absoluta** est. qz illud sine quo res esse nō pōt nēariū dicitur. **Sic** baptism⁹ nēarius est ad salutē. qz sine eo nō est salus. nisi cū nēitas excluderet sacm. **Sic** etiā pñia necessaria est ad salutē post lapsū in mōdem culpā. **Et** isto mō cōfirmatio nō ē ad salutē nēaria. **Alio** mō dicit nēitas cōditionata. i. p m qd vt si hō nō debeat debilitari nē est bene comedere. **Et** isto mō dicit pōt q cōfirmatio ad salutē est nēaria. **Nā** ad hoc q debeat vita spū ritualis q sal⁹ in baptismo adeptā robuste cōn hostes spūales custodiri nēe habet hoc sacro cōfirmari et cōfortari. **Datur** enī hoc sacm ad robur. **Un** dicit hugo de scō. vic. illud qd sup allegatū est. **Quid** pdest. **Et** nō qz sine cōfirmatione

theologie

nō valeret baptism⁹ ad salutē. qz hoc falsū est. s. qz frequēter in pugna spūali ex debilitate virtutis spūalis accideret etiā facilitas cadendi. et p inde damnatio. nisi eēt confirmatio.

Que sit ppria materia in sacramēto confirmationis.

Materia autē hui⁹ sacri debita est crisma qd cōficiē ex oleo oliuaz et balsamo p cōsecrationē et cōsecrationē pontificis. **Raban⁹** de naturis rez. **Balsamus** in crismatis cōsecōne liquori oliue cōmisceri. et pontificali bñdictione solet cōsecrari. **Un** aliud oleū qz oleū oliuaz vt cōiter dicit. vel oleū et balsamū nō cōsecrata nō sūt. nec esse pnt materia hui⁹ sacri. **Nec** est hie de baptismo. in quo in nēitate pnt esse materia aq nō cōsecrata. qz baptism⁹ sacm ē nēital. et id in nēitate sine moza bñdictionis cū forma ecclīastica baptisat. **Cōfirmatio** autē nō est sacm nēitalis. eo q multi nō cōfirmari saluant. dūmō cōceptus sacri nō inueniat. **Et** etiā in nēitate oleo nō cōsecrato nō pōt qd cōfirmari.

Que sit forma in sacro cōfirmatiōis

Forma enī verborū quib⁹ vtunt epī duplex ē. **Et** p m qdā talis est. **Signo** te signo crucis q cōfirmo te crismate salutis in nomie patris. **Scdm** alios talis est. **firmo** te signo crucis q crismate salut. in noie pñs. **Et**

De sacramēto

Seco pñus mo⁹ q
p general⁹ vicant
cōsecratiōe. **Et** nō
ordinariū sit cōn
mitte surgentē q non
in baptismo s. reman
ad cōsecratiōē q sit sup
in nō s. merice et
gen⁹ pmo vt collet a
que est veracōtia nō
nomē xpi. q tollit de
gnatione et impellit cō
te. in qua cōtribuit v
impetoris in q ppe de
pbat q omī pūo vā
enare. q glām sup mō
formē. **Exempla** de p
gna regis in armis
pall⁹ ad gal. pñ. **M**
ari nī in cruce dñi nī
abolitione ergo hui⁹ p
in cōfirmatione cōsigna
in fronte. vñ loc⁹ est nē
dicit cōsigna te signo cr
gen⁹ mī vt tollat a nō
litas. **Exempl** q est hie
infirmitas ad hancō
cōsecratione noie xpi cōb
pncipib⁹ mīci. **Ad** hō
tio crismate salutis.
ipā in unctio. vt hie
intraōne in sbaz co
ei fomentū hūcus n
rigetcat in pugna. **Et**
crismate roboret
nos efficit ad resiste
pes hui⁹ mīci. hoc
et cōn pncipes tunc

De sacramēto

Sed primus modus generalior est eo quod generali dicantur proza verba in consecratione. Et non cum hoc sacramento ordinatus sit contra debilitatem ex fomite surgentem. quae non tota purgatur in baptismo. sed remanet debilitas ad exercitium et sic duplex debilitas in nobis scilicet interior et exterior. Indigemus primo ut tollatur a nobis interior que est verecundia noxia confitendi nomen christi. quae tollitur de iure in consecratione et impositione crucis in fronte. in qua describitur vexillo summi imperatoris in qua ipse de hoste triumphavit quod omnem pudorem debet evacuare. et gloriam superinducere multiformem. **E**xemplum de portatibus insignia regis in armis suis. **N**on dicit paulus ad galatas. **M**ihi absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. **A**d abluentionem ergo huius verecundie fit in confirmatione consignatio crucis in fronte. ubi locus est verecundie. et dicitur consignatio te signo crucis. **I**ndigemus etiam ut tollatur a nobis debilitas exterior quae est flexibilitas seu instabilitas ad standum exterius in professione nominis christi coram regibus et principibus mundi. **A**d hoc fit confirmatio crismate salutis. quod designat ipsa inundatio. ut sicut inundatio per submersionem in sabbas corporis misceat ei fomentum humoris ne desiccetur et rigescat in pugna. ita ipsa inundatio crismatis robustos et intrepidos nos efficit ad resistendum contra principes huius mundi. hoc est contra peccata et contra principes tenebrarum. **S**ed est contra

confirmatōnis Cliz

demones. **E**t ad istud robur conferendum dicitur. **C**onfirmo te crismate salutis. **E**t non dicitur quod quis nulla forma debitorum legalium quibus confirmabatur apostoli. imo ut videtur ad actum. viij. tunc vsi sunt per confirmationem impositionem manuum. tunc credunt maiores eos nunquam nisi debitis nec sine materia crismatis. deest minata confirmasse. **C**uius argumentum est quod in libro de ecclesiastica hierarchia beati dionysii qui cum apostolis fuit habetur expressum capitulum de perficiendis et in templo offerendis. ubi loquitur de consecratione crismatis. **P**atet hic multa quae et sicut solui ut super quantum est in tractatu de baptismo.

Quis sit minister sacramenti confirmationis.

Et autem minister in hoc sacramento solus episcopus. cuius ratio assignatur. **N**am re aliquam statueri vel facere minorum est. sed factam confirmare est maiorum. **E**t ita baptizare omnium sacerdotum minorum est confirmare vero post baptismum maiorum est scilicet episcoporum. **I**nsuper res huius sacri spiritus sancti est. vel gratia ei collata ad robur contra debilitatem et timiditatem ex fomite precedentem. et ideo conveniens quod quo ad signum sacramentale ab eo qui plenitudinem potestatis et vigoris habet desciat. **S**i autem obijcias. si solus episcopus hoc facere potest. aut ergo hoc habet ex ordine aut ex iurisdictione. **S**i ex ordine. ergo hoc etiam poterit simplex sacerdos. quia episcopus nullum

Compendiū

habz ordinē q̄ nō hēat sacerdos ad mīn^o fm eos qui ep̄atū nō pōnūt esse ordinē Si autē ep̄s b̄ hēt ex iurisdictionē sequit̄ q̄ electus cōfirmat^r aū cōsecrationē om̄imodā habet iurisdictionē Tu dic q̄ hoc scz q̄ sol^o ep̄s pōt cōfirmare nec ex ordine tm̄ nec ex iurisdictionē tm̄ habz. h̄ ex utroq̄ siml^r Un̄ hoc annexū est officio ep̄ali sic cōsecratio eccl̄iaz et ordinatio clericoz et velatio v̄ginū et hm̄oi Sed q̄o si alius ep̄s cōfirmet crismate nōdū baptisatum siue nondū xp̄ianum et fiant omnia que exiguntur ad collationē hui^o sacri. nūq̄o sacm̄ tale est isti nō baptisato collatum Dicūt fere oēs q̄ nō. eo q̄ baptisatus sit ianua et fūdāmetū om̄i sacramētoz Et sic vbi nō nisi p̄ baptisatū pōt ad alia sacra iter h̄ri. sic nec ad alia sacra p̄t sine baptismo superedificari. Sūt alij qui vident modo cōtrario sentire

Quis sit effect^o sacri cōfirmationis

DEniq̄ effectus hui^o sacri p̄ sup̄ dicta in pte p̄z **S**ecundū **Rabanū** effectus hui^o sacri est roboratio p̄ sp̄m̄ sc̄m. vt. s. intrepide p̄dicet aliq̄s qd̄ ip̄e accipit Et dicit magr̄ in. l. iij. s̄n̄iarū q̄ effect^o eius est donatio sp̄m̄ sc̄i ad robur scz cōn debilitatē vel instabilitatē a fomite p̄cedentē Si q̄s autē obuiauerit dicēs q̄ idē est effectus eucharistie. scz roboratio sp̄s sc̄i. qz panis cor hois cōfirmet. q̄ ira sup̄fluit istud vel illud sacm̄. **D**ic q̄ vario mō est robur et esse

theologie

ctus istius et illi^o sacri. qz effect^o cōfirmationis est p̄ se. effectus v̄o eucharistie per accēs **N**el dic q̄ ad duo tenemur scz ad credēdū articulos fidei firmē. et cōfitendū ex teri^o audaciter. iū illud ad rhō. x. **C**orde credē ad iustitiā. ore autē cōfessio fit ad salutē Et idō dupl̄ci indigem^o roboratiōe. **U**na que int^o nutriat nos et cōfirmet ad credēdū. et est panis vite q̄ cor hois cōfirmat **E**t alia q̄ cōfortet et cōfirmet nos ad audaci^o cōfitendum nomē xp̄i exteri^o. et hec est cōfirmatio **U**n̄ q̄ntū ad hūc respectū r̄ce recipit eucharistia interius et cōfirmatio exteri^o.

De q̄litate accedentiū

ad sacm̄tū cōfirmationis.

De q̄litate accedentiū q̄rit̄ p̄mo qua etate accedē debēt **T**ē an ieiunij v̄l pransi qz de ose. di. iij. d̄r **S**tatuim^o **U**t ieiunij veniāt p̄f̄ce etatis. et moneāt cōfessionē p̄us facē. vt mūdi donū sp̄m̄ sc̄i valeant accipere **S**ed dic q̄ vtriusq̄ etatis h̄oies scz puerilis et iuuenilis s̄l accedē p̄nt **E**t meli^o ac securi^o ē q̄ pueri cōfirmēt. q̄a q̄uis etas imatura tētationes et fortes mot^o occupie nō sētiat p̄parant t̄n̄ ad pugnā sp̄alē cū tp̄us tētationis aduenerit. et bonum ac securū ē s̄p̄ paratū esse **D**ecretū autē illud allegatū de adultis loquitur. qui tenent ad illa que tangit. **A**d aliud dicitur q̄ propter sacm̄tū reuerentiā decz vt ieiunij recipiat et a ieiunio cōferatur si t̄n̄

De sacramēto

aliter p̄pter raritatem et
ep̄op̄ fiat. nō nocet m̄
post pronom̄ cōfirmati
beri ep̄s. q̄ ip̄o reco
ti pari dilationē. Sed n
ad hoc sacm̄tū cōfirmati
ip̄m p̄icare ep̄o. **D**ic q̄
firmatōis v̄bz figuratā
tari canō. nō h̄ris ep̄m̄
ad standū. sed indigēs vt
Rabanū. in tabulā. et idō
est p̄nans. **I**n fine nō
mansim̄ motū. cōm̄ se
sept̄ dies obleruare a lo
p̄is et s̄ōns. p̄t̄ mandā
mans et dignitatē hui^o sac
per vt dicit hugo de sco
tpe debet cōfirmatus p̄n
seruare in capite vt scz ca
lauer. q̄uo aduētus sp̄m̄
beat. hoc ē d̄b̄ sept̄. vt
sp̄m̄ sc̄i ad se cōdō. d̄b̄. a
agit v̄bz acta aduētū sp̄
luz ap̄os scz in pentecoste
sūt h̄c. res et q̄o sacm̄
sacm̄ est ip̄a cōfirmatio que
nas ep̄i sic in h̄one cōfirm
crismate vt sup̄ radū est. h̄
Res vero sacri est ip̄a gr̄e
datio ad robur cōn debilit
instabilitatē et fomite p̄

De sacramēto

ritie et p̄ntibus ad
Et idō loco se offi
tus de corpore xp̄i
eucharistia. **A**d h̄i p̄
tū venit ep̄s iustitias
vitas eius **I**n qua man

de sacramēto

aliter ppter raritatē et carentiam
epoz fiat. nō nocet. meli' ē ei etiā
post prandiū confirmari dū pōt ha
beri epūs. q̄ ipō recedēte sacmen
ti pari dilationē. Sed nūq̄ aliq̄s
ad hoc sacm̄ suscipiendū possz se
ipm̄ p̄ntare epō. Dicit̄ q̄ nō. qz cō
firmādos debz significari seu p̄n
tari tanq̄ nō h̄ns p̄p̄iā virtutem
ad standū sed indigēs vt ab alio
statuā se stabiliaē. et idō ab alio
est p̄ntandus. In fine nō q̄ cōfir
matus p̄m̄ morē cōem se debet p
septē dies obseruare a lotionē ca
pitis et frōtis p̄p̄ inunctionē cris
matis et dignitatē hui' sacri. In su
per vt dicit hugo de scō vic. tāto
tpe debet confirmatus vñtionē cō/
seruare in capite vt scz caput non
lauet. q̄nto aduētus sp̄s̄s̄ci cele
braē. hoc ē dieb' septē. vt aduētū
sp̄s̄s̄ci ad se totidē dieb' agat q̄t
agit v̄hs ecclia aduētū sp̄s̄s̄cti
sup aplos scz in pentecoste. Quid
aut sit hic res et q̄d sacm̄. Dic q̄
sacm̄ est ip̄a cōsignatio que p ma/
nus ep̄i sit in fronte confirmari ex
crismate vt sup tactū est. sanctifico
Res vero sacri est ip̄a gr̄e sp̄iālis
datio ad robur cōn debilitatē seu
instabilitatē ex fomite p̄cedentes

De sacramēto eucha ristie et p̄ntibus ad ipm̄

Errō loco se offert tracta
tus de corpe xpi seu de eu
charistia. Vbi p̄mo tāgē/
dū venit t̄p̄s institutōis ei' Que
utilitas eius. In qua materia cele

eucharistie

Clē.

bretur. Que in eo sit precisa forma
verboz. Quis eius effectus. De iñ
tāgunē aliqua de vero corpe xpi.
De cōditione recipientū. De cōvi
tione ministri.

De tpe institutio

tionis sacri
eucharistie
Hoc sacm̄ vt p̄les volūt in
die cene plene institutū fu
it et habuerūt v̄ba conse
cratiois plenā efficacā a tpe illo
vsqz nūc. q̄ntā mō h̄nt. Alij volunt
q̄ tūc forma verboz p̄fecte tradē
ta fuerit. sed q̄ d̄tus verboz vsqz
ad pascha suspensa est. Unde p̄m
eos nō potuit corpus xpi confici
in illo triduo eo q̄ v̄ba illa d̄tutē
suaz ex passione. sepultura. lateris
ap̄tione. et resurrectiōe xpi cōtra
re rūt. q̄ om̄ia rep̄ntant per signa/
cula q̄ in missa sūt. Sed credo q̄
p̄or s̄nia verior sit. Alioq̄n si xp̄s
v̄lteri' p̄ decē ānos post cenā illā
vixisset nō cōfecisset apli d̄tute illo
rū verboz q̄d nō reputat̄ verum

Que sit utilitas

Asignant̄ hic p̄les utilita/
tes. q̄ cāe sūt q̄re institutū
est h̄ sacm̄. Est aut̄ p̄ma et
p̄ncipalis. vt sic hō p̄ esū ligni ve
titi p̄oidit vitā. ita recuperet per esū
ligni vite. Sc̄da cā p̄ria huic est.
vt hic scz sit aliq̄d nutrimentū hoīs
sp̄iale. p̄m̄ illō p̄f. panē āgeloz mā
ducauit hō. Tertia vt vniant̄ mē
bra corpis xpi suo capiti. Sic enī
cibus ouertit cibantē in se vñt qz
sibi mēbra cibātia. In aug' in lib

Compendiū

cōfessionū loquēs sub nomie xp̄i.
Nō me mutabis in te sicut cibum
carnis tue sed tu mutaberis in me

Quarta rā est vt augeat meri-
tū fidei que in hoc sacro maxime
meret. quā cām tāgit magr̄ in iij.
s̄n̄iaz di. xij. **Q**uinta est subleua-
tio spei. vt recipiam⁹ in celo sua. q̄
hic recipimus semet ip̄m. quā cāz
tāgit Chrysost. sup iob **S**exta
est dilatatio charitatis que huius
sacri sūptione auget. eo q̄ sit sac-
mentū amoris. vt dicit hilari⁹.

Septima diminutio venialium sicut
infra tangetur.

De materia sacramēti

Materia hui⁹ sacmēti non
est res vna sed triplex scz
panis triticeus. et vinum
aq̄ mixtū. q̄bus xp̄us ea in carnē
et sanguinē suū ouertendo cōtulit
v̄m talē vt essent materia hui⁹ sa-
cramēti **I**n alexāder papa de o-
secre. di. ij. **I**n sacroz oblatōnib⁹
que inter missaz solēnia dño offe-
rūtur. panis tm̄ et vinū aq̄ permi-
xtū. in sacrificiū offerant **I**n q̄z
uis nō legat̄ in euangelio. estimat̄
tm̄ aqua simul cum vino in calice
dñi fuisse **I**n damas̄. Capiēs ca-
licez ex vino et aqua tradidit eis
dicēs. bibite ex hoc oēs **I**tē de cō-
secre. di. ij. **A** dño admonit⁹ et in-
structi sum⁹. vt calicē dñi cū aqua
mixtū fm̄ q̄ dñs obtulit offeram⁹
Sed hic plura scire oportet. **A**n. s.
p̄mo deficiēte aliquo istoz confi-
ciatur. **I**tē an possit officī de pane

theologie de

filiginoso **I**tē an de azimo tm̄. vt
de aliquo mō fermētato **I**tē an
cōfici poterit si vinū tā modicū fu-
erit. vt oīno sit ab aqua absorptū
Itē an sine aqua possit quis cōfi-
cere. **E**t q̄ntū de aqua in calice sit
apponēdū **I**tē an panis transeat
in carnē et sanguinē et aiama⁹ dei-
tātē et s̄l̄r vinū in hec etiā omnia
Itē an aqua trāseat tm̄ in sangui-
nem vel p̄mo trāseat in vinū de-
inde illud vinū in sanguinē **I**tem
an in alio liquore liceret **S**acm̄
celebrare **R**ēsiones. **A**d primū
dicūt fm̄ opinionē eozū qui dicūt
q̄ in vltimo instātī platiōis p̄me
clausule scz hoc est corp⁹ meuz sit
trāsubstātiatio panis in carnem
xp̄i et est ibi xp̄us p̄fectus sub spe-
cie panis. **D**eīn̄ platis v̄bis sup
vinū fit. ibi s̄nguis xp̄i per ouersio-
nem. et est ibi totus xp̄us **S**cdm̄
hanc inq̄z opionē que p̄babilior
apud multos habet dicendū ē q̄
anteq̄z aliq̄o dicat̄ sup vinū ē sc̄a
panis trāsubstātiatio in corpus
xp̄i **A**liq̄n̄ decipet̄ eccl̄ia adorā-
do illā hostiā in eleuatōne **I**nde
q̄uis vinū deesset facta tm̄ esset il-
la trāsubstātiatio panis in corp⁹
xp̄i **E**adē rōne dicūt q̄ vidēt̄ ver-
bis sup vinū etiā absente pane fie-
ret sanguis xp̄i et tot⁹ xp̄us esset
sub specie vini **P**eccaret tm̄ morta-
liter qui sciēter p̄rmissio altero o-
secraret. nisi forte ab infidelib⁹ tpe
osecratiōis impediret **S**i autem
alias et aliter defectū alicui⁹ p̄oi-
torū missa iā incepta dephēderz

Sacramēti

nō debet osecrare n
verboz cōsecration
cū cante supiere
secrato vt ab infidel
infirmitate r̄m̄ osec
retur tūc vnus alius
verba sequita debet
ad ea que p̄m̄it ad o-
s̄nguis et p̄ficere **S**i
esset aqua dicit q̄ omne
peccate q̄ granūm̄ si
secratiō cōficeret tm̄ **Q**ue-
rūt̄ de nōitate sacri. nō
est de nōitate q̄n̄ tūc fin
sacm̄ in specie vini **Q**
habet. q̄ si aqua vino
ad hoc q̄ inde officiat
modicā esse vt absorbe
vino vt totū sit vinū. q̄
fict̄ v̄i p̄us trāit̄ aqua
q̄ inde officiat **Q**uere
vino nō amito licet ex
cū aliq̄d̄ sp̄i s̄nt cōfici n
nō p̄mo **P**erim̄ decreta
de osecra. h̄ videt̄ velle cōn-
separat̄ v̄m̄ q̄ fm̄ aliq̄p̄
nē in p̄v̄lto talia nō sit cō-
In sc̄do talia v̄p̄ sc̄z de
ḡn̄o solo possit officī dicit̄
enī nō p̄t baptizari nisi
mersione facta **I**n vino
om̄ibus aliis r̄it̄ fuerit
p̄ficiat̄ **S**ic p̄ter insti-
mariā hui⁹ sacri que ita
pane triticeo nō p̄t officī
alio **S**ed q̄o si tritico fu-
erit mixta **D**icit q̄ dūm̄
le frum̄tū sufficit **S**i dicit

Sacramēto

nō deberz consecrare nisi añ platōz
verboz consecrationis possit defe
ctū caute supplere **S**i aut pane cō
secrato vi ab infidelib' a alijs vel
infirmitate vinū consecrare impedi
retur tūc vnus alius sacerdos ad
verba sequētia deberet incipe scz
ad ea que ptinēt ad consecrationez
sāguinis et pficere **S**i vō tm de
esset aqua dicit q' omittēs gūter
peccaret q' grauissime si scienter cō
secraret. cōficeret tñ **Q**uāuis enīz
aq' sit de nēitate sacri. nō tñ adeo
est de nēitate qm tūc sine ea fieret
sacm in specie vini **C**ui' rō ex h
habet. qz si aqua vino admisceat
ad hoc q' inde officiat. oportz ita
modicā esse vt absorbeat aqua a
vino vt totū sit vinū. q' tūc inde cō
fici vñ p'us trāsit aqua in vinum
q' inde officiat **Q**uare ergo ex h
vino nō mixto sicut ex illo mixto
cū eiusdē spēi sint cōfici nō possit
nō vdeo **M**erūtñ decretū qdōdā
de ose. di. ij. videt velle cōnriū vbi
apparat' dicit q' fm aliqz opinio
nē in pōitō casu nō fit consecratio
In scōo casu vtz scz de pane sili
ginoso possit cōfici. dicit q' nō sic
enī nō p't baptisari nisi in aq'. imo
mersione facta **I**n vino cecis etiaz
omibus alijs rite suatis. non ē ba
ptisatū **S**ic ppter institutionē pri
mariā hui' sacri que statuit fiēi in
pane triticeo nō p't cōfici de pane
alio **S**ed qd si tritico fuerit siligo
admixta **D**ic q' dūmō maior ps
sit frumētū sufficit **E**t dico maiorē

eucharistie

Cleij

ptem in qntitate et virtute. vt scz a
frumēto absorbeat quicqd est ibi
de nō frumēto. alioqn nō esset pa
nis triticeus et pinde in eo cōfici
non posset **I**n tertio casu qñ scz cō
fici de pane fermētato sicut confi
cūt greci. dicit fere oēs q' nō sñ
grau p'cō confici de fermētato
Quia tñ fermēti admixtio spēm q'
virtutē frumēti siue panis triticei
nō destruit dicit q' si officit de fer
mētato q' cōsecratū est **E**t ponit
exēplū de baptisato qui debet fie
ri in pura aqua. et tñ fm eos si ali
quid de alio liquoē admisceat qd
possit ab aqua oino absorberi. et
ita aliqz baptisatus fuerit. q' vere
baptisat' est. eo q' adhuc remane
at aq' in specie et virtute sua **S**cōm
tñ huguelinū in apparatu suo. qui
de fermētato cōficiat nihil agit **P**ri
or tñ opinio est pbabilior **I**n q'r
to casu dicit a magnis. q' ex quo
tā modicū apponit de vino vt oi
no ab aq' absorbeat. cū aq' tunc
magis colorata dici debeat q' sic
qz vinū de aq' cōfici nō possit p' oīs
nec de tali mixtura cōfici poterit
In fm istoꝝ opinionē illi nō cōfi
ciūt qui pannū lineū in vino intin
ctum per totū añū cōseruant et in
tpe sacrificij pticulā eius in aqua
calicis abluūt. vt legit de ose. di. ij.
c. **S**ū omē **O**pinio qūdā decre
tistaz tenet cōnriū scz q' conficiat
cū vino ab aqua absoꝝto sic recit
rat mag' gal. in sūma **Q**uo ad
qntū vero scilz an sine aqua possit

Compendiū

offici. et quāto sit apponendū de aq̄
p̄t̄z p̄ aīdōicta. **R**ōdendo ad p̄mū
et ad hoc p̄cedēs sc̄z q̄ taz modi
cū vt a vino absorberi possit. **A**d
sectū aut̄ in quo querit̄ an panis
trāseat in carnē. sanguinē. aīam et
deitatez. et silit̄er vinū. dicendū q̄
totus xp̄s est sub vtraq̄ specie
sed t̄m t̄m panis trāsit in carnē xp̄i
et vinū in sanguinē. **S**ed qz totus
xp̄s inseparabilis est iō sub specie
panis est caro p̄ ouer̄ionē et trās
sationē. et sāguis et aīa et deitas
p̄ ocomitantiā. eo q̄ caro ei⁹ sine
sāguine aīa et deitate nūq̄z sit. **A**tu
te enī verborū ē p̄ncipalit̄ ibi caro
et oīter cetera oīa xp̄i. **N**ō xp̄s to
tus est ibi v̄borū virtute. sed t̄m ca
ro p̄ncipalit̄. et cetera oīter. **E**t sub
sp̄e vini t̄m est sāguis xp̄i p̄ ouer̄i
onē et trāsubstantiationē. reliqua
aut̄ xp̄i oīa p̄ ocomitantiā. **A**d
septimū v̄eo quo q̄rit̄ an aq̄ tran
seat in sanguinē. vel t̄m in vinū. du
pliciter r̄ndet̄ s̄m duplicē opinionē.
Ponit̄ enī q̄dā op̄io q̄ aqua non
transeat in sanguinē xp̄i v̄ez. s̄ t̄m
est ibi ad significandū p̄p̄m. s̄m q̄
d̄ de ose. di. ij. c. **C**ū omē. **C**ū in
calice xp̄i aq̄ vino miscet̄ xp̄o p̄p̄s
adunat̄. i. adunat̄ signat̄. **A**lia opi
nio cui magl. credē possū ponit̄ q̄
aqua trāsit in sanguinē. s̄ hoc cū
p̄us est a vino absorpta et ita v̄ez
est q̄dāmō q̄ aīa nō trāsit in san
guinē. s̄. immediate qz nō trāsit nisi
p̄us sit absorpta a vino et q̄si f̄ca
vinū. et sic nō cōndicit̄ p̄ori opioni

theologie

Ad vltimū sc̄z an de aliq̄ alio li
quore liceret officē. **D**ic q̄ nō. **S**z
nūq̄dō cōfici possit in agresta. **I**tez
nūq̄dō de aceto. **A**d p̄mū istoz dic
q̄ n. nisi tūc cū visibilē in ip̄o aspe
ctū incepit̄ vinū apparē. et gustus
iudicet̄ vinū esse vel vini saporem
h̄re. **A**d sc̄d̄m istoz dicendū. q̄ si
acetū fuit de vino. tūc p̄t̄ de eo cō
fici al̄r nō q̄bus ego nō credo. eo
q̄ vt vult p̄hus in metaphica sua
acetū nō est vinū neq̄z p̄t̄ fieri vinū
et iō de aceto nō p̄t̄ fieri of̄ctō
sed de vino acido pōt̄ licz non sit
tutū de vino acido of̄ficere. p̄t̄ re
uerentiā sac̄ri. **E**t ita sentiūt̄ docto
res theologi. p̄ori vero consentiūt̄
quidam decretiste.

Que sit forma verbo rum p̄scisa in sac̄o eucharistie.

Forma aut̄ verborū que p̄
tinēt ad of̄secrationē hec ē
Hoc ē corp⁹ meū. et nihil
ampli⁹. vt volūt̄ fere oēs. **Q**u enim
ad d̄it̄. **A**ccipite et comedite ad vsū
p̄tinet sac̄ri et non ad of̄secrationē. et
iō nō d̄r̄ esse de forma. **H**ec etiaz
est forma verborū in cōsecratione
sanguinis. **H**ic est calix sanguinis
mei noui et eterni testamēti. myste
riū fidei. qui p̄ vob̄ et p̄ multis cf̄
fūdet̄ in remissionē p̄ccoz. **A**nde
q̄uis nō legant̄ oīa v̄ba hec seri
atim in euāgelio. credēdū t̄m est q̄
illa hēat̄ eccl̄ia ex sp̄eali traditione
d̄ni. **Q**d p̄t̄z ex v̄bis apl̄i p̄me. ad
cor. xi. c. **E**go ei accepi a d̄no q̄d

Sacramē

et tradidi vobis q̄
forma verborū illorū
impossa fuit corob̄
in d̄oiano v̄l̄ ibi nō
v̄l̄l̄gēt̄ ab apl̄is s̄m
p̄o factū et v̄l̄l̄t̄
damascen⁹. **S**ed t̄m q̄
his verbis possit̄ n̄c
ad v̄l̄s oculis p̄cedē
en̄ immutari in aliquo
possit̄ verbis illis of̄ctō
ripter si ad d̄it̄ aliq̄
rean. vt mutaret̄ vel
p̄m̄aret̄. **A**d p̄mū d̄
multos et magnos q̄ p̄
sols illis verbis d̄n̄
er̄ d̄t̄. t̄m et cū appar
te s̄m cōsuetudine apl̄o
Si his solis verbis in
s̄m̄ione facta b̄ndicti
mentū opter cōsecrati
cōfirmare n̄c̄t̄ illa al̄
lib̄ de sac̄is qui ait̄. **Q**u
panis et corp⁹ xp̄i esse. **Q**
quid v̄l̄s et p̄nombus
Qaz p̄ v̄l̄a alia que v̄l̄
deo d̄ferunt. **V**erū q̄
peccaret̄ v̄l̄ aut̄ faceret̄
cūq̄z n̄c̄t̄. hoc ē. **Q**u
cedētia. **S**tem̄ om̄it̄
sac̄m nō est simplicis
sic nō poss̄z t̄m n̄c̄t̄
estimāt̄ q̄ sine p̄cedē
in secreto nulle nō
Et hoc p̄pter statū
t̄m v̄l̄et̄ aliq̄bus v̄l̄
in sup̄posito p̄ncipal̄
q̄ in tali trāsmutatione

Sacramēto

et tradidit vobis qz dñs ic. Et qz forma verboꝝ illoꝝ vehementer impoſita fuit cordibꝫ diſcipuloꝝ et in q̄tidiano vſu iſdo non eſt adeo diligēter ab aplis ſcriptū ſic fuit a xp̄o factuz et dictū vt videſ velle damascenꝫ. Sed tūc q̄res an ſolis his verbis poſſit nūc confici. non additis orōibus p̄cedētibꝫ. Itē an immutata in aliquo iſta forma poſſit verbis illis ofici corpus xp̄i vtpote ſi addereſ aliq̄d vſ minue/ retur. vel mutareſ vel corruptiue p̄nūciareſ. Ad p̄mū dicitur ſm multos et magnos q̄ poſſit ofici ſolis illis verbis dñi platis a ſacerdote. tñ et cū apparatus ouemē/ te ſm cōſtitutionē aploꝝ et ecclie. Cū his ſolis verbis in p̄maria in/ ſtitutione. facta bñdictione hoc ſac̄mentū ōplere cōſecratū ſit. Quod cōfirmare videſ ſc̄ia alberti in ſuo lib de ſac̄ris qui ait Quō pōt qui panis eſt corpꝫ xp̄i eſſe. Cōſec̄tione quidē d̄bis et ſmonibus dñi ic̄ſu. Raz p̄ om̄ia alia que dicunt laus deo deferatur. Verūtñ grauiffime peccaret qui aliē faceret. etiā in q̄/ cunqꝫ n̄citate. hoc ē qui verba p̄/ cedētia ſcienter omitteret. So q̄ ſac̄m nō eſt ſimplicis n̄citate vñ ſic nō poſſz eū n̄citas excuſare. Alij eſtimāt q̄ ſine p̄cedētibꝫ q̄ dicūt in ſecreto miſſe nō fieret confectō. Et hoc p̄pter ſtatutū ecclie. Primū tñ videſ aliq̄bus veriꝫ. In ſc̄do ca/ ſu ſup̄ poſito p̄ncipali diſtinguit qz in tali trāſmutatione vel corru

eucharistie

Clxij.

ptione d̄boꝝ aut intendit heretiſis aut nō. Si ſic credit q̄ illis d̄bis nō oficiat vt ſup̄ius eſt dictū in ſimili de baptiſmo. Si aut nō intē ditur heretiſis. adhuc diſtinguit. q̄a aut tali facta mutatione ſeu corru/ ptione vel additiōe ſtat adhuc ſuf/ ficienter ſenſus verboꝝ. aut nō. Si nō ſtat. credit q̄ nō oficitur. vt ſi dicat. Nō eſt hoc corpꝫ meū. vel h̄ eſt corpꝫ meū ſez thome vel h̄mōi. Si aut ſenſus verboꝝ ſtat. credit q̄ platis verbis q̄cūqꝫ etiā tranſ/ poſitione vel corruptione. etiā in q̄cunqꝫ vulgari ſiat cōficiſ ſac̄m qm̄ vt dicit huguelinꝫ nō multum curandū eſt de mō ſmonis dum/ modo res integra ſit. Alij videntē oppoſitū ſentire. quos tñ videtur mouere ſtatutū ecclie. q̄ nec addē/ do vel minuēdo nec tranſponēdo p̄mittūt irritare.

Quis ſit effectus ſa/ cramenti eucharistie

Effectus aut huiꝫ ſac̄ri po/ nit duplex ſm maḡm in ſñis. Sc̄dm̄ ip̄m eni duo efficit. ſ. charitatis augmētū. et in/ firmitatis hoc eſt venialis pecc̄i di/ minutiōez. P̄nt et aliq̄ assignari hu/ ius ſac̄ri effectus iuxta eius ſupra/ tactas et declaratas vtilitates. Hos aut effectꝫ ſeu vtilitates ibi recitat qz iſti ſūt notabiliores. Sz ex quo ponit q̄ valz ad diminutiō/ nem venialiū. Queres an eius ſu/ ptio in aliquo caſu deleat omnia

Compendiū

venialia **I**te an in aliquo casu valeat ad deletionē peccati mortalis **I**te an si debeat veniale debeat ei debitas penas **A**d primum dicitur secundum illos qui dicunt. Sine veniali non possit hic quis vivere. quod nunquam delet omne veniale quin aliquid relinquat **S**emp enim relinquit in anima minor amor dei quam esse debeat **E**t quod in via secundum Augustinum non impleat ex toto hoc preceptum Diliges dominum deum tuum ex toto corde tuo etc. **E**t minor amor dei est peccatum veniale secundum Augustinum **A**d secundum scilicet an debeat mortale peccatum dicitur quod non. quia istud sacramentum non ordinatur contra mortale peccatum **C**um enim triplex sit culpa scilicet originalis contra quam specialiter baptisimus ordinatur. et actualis. quae duplex est. scilicet mortalis contra quam specialiter ordinatur penitentia et venialis contra quam ordinatur eucharistia **P**atet quod de se tamen veniale delet **A**d tertium dicitur quod delet veniale. et penam ei debitas. hoc tamen intellige secundum magis et minus. secundum scilicet quod magis aut minus afficitur officium vel recipiens hoc sacramentum ad mortem et ad passionem christi. que in ipsius eucharistie sacramentum repituntur

Aliqua de vero corpore christi **R**ebreuter tamen aliquando de ipso corpore christi **P**rimo scilicet qualiter post fractionem factam in speciebus panis totus christus fit sub qualibet particula. qui prius totus fuit sub tota hostia **I**te an

theologie

corpus christi ventrem intret. et sic quod diu ibi existat **A**d intelligendum autem qualiter totus christus est sub qualibet parte hostie qui prius fuit totus sub tota hostia. **D**atur aliquando exemplum de speculo **I**n speculo enim in tegro apparet unica imago sed inspicietis. si tamen sit solus unus inspicies. fracto autem speculo. in qualibet parte fractionis eadem apparet imago. si tamen inspicietis eandem particulas inspiciat **I**ta christus qui est imago dei patris sub hostia integre totus est. et post fractionem hostie imago eadem. idemque christus sub qualibet fractionis particula remanet **A**d secundum scilicet verum in ventrem vadat **D**icitur secundum quosdam quod dum est in ore adhuc panis est sub illis speciebus sed statim cum glutitur corpus christi transit in mentem. et species ille panis et vini in ventrem **A**lii quibus magis credendum est dicunt quod intrat in ventrem. et ibi tam diu remanet quam diu species ille sunt incorrupte. et cum species desinunt ibi esse panis et vini. desinit etiam ibi esse caro et sanguis christi **Q**uod etiam contingeret in pixide si per diutinam conservationem corruperetur et perirent ille species. **N**ec obstat verbum Augustini quod videtur mouere eos qui sunt in propria opinione. scilicet quod quam diu est in ore tamen diu est in mente. nec datur in decessum. sed rapitur in excessum **P**er hoc enim non negat Augustinus quin vadat in ventrem sed negat quod transiatur in alimentum corporis et quod digeratur

fructus peccati mortalis

Sacramentum
in stomacho et quod
ad epam et foemur
quo resurrouitur
poris et per impur
vadat sicut est rior
rati hoc enim nep
imo etiam est allent
De qualitate
dicitur recipiendum
Nunc de oratione
Nunc restat aliquo
Nunc et primo quod
posse sumi ab illo qui
mortalis et an debeat
tu in aliquo casu etiam
mortalis dari **I**te an
mortalis possit loco
si hostia non consecra
se sumi ab eo qui non
ne polluitur est **E**t an
Ite an ab eo qui non
cognoscit virtutem suam
gratiare virtutem suam
Ite an qui non vadit
populo sub virtutem
tur in primo casu et dicitur
quis scit se esse in peccato
non **S**i scit peccatum mortale
nec debet aliquo modo
non scit se esse in peccato
sed post sufficientem
nunc hoc dependet
sumere potest nec potest
An autem debeat etiam
tali dari si peccatum
aut ille qui petit est
lito. aut in oculo

Sacramēto

in stomacho et q̄ pars trahatur ad epar. et formetur in sanguinē quo restaurentur deperdita coz/poris. et ps impuriōz in secessum vadat sicut ē videre in cibo corporali hoc enim nephās esset dicere imo etiam cū assensione cogitare

De qualitate seu con **ditione recipientiū**

Nunc de conditione recipiētiū restat aliquo tangendū Et p̄mo queritur. **Q**uā possit sumi ab illo qui est in peccō mortali Et an debeat hoc sacramētū in aliquo casu exnti in peccato mortali dari **I**tem an exnti in peccō mortali possit loco eucharistie dari hostia nō cōsecrata **I**tem an possit sumi ab eo qui nocturna illusione pollutus est **E**t an a mēstruata **I**tem an ab eo qui nocte p̄cedente cognouit vxorē suā **I**tem an licet cognoscere vxorē suā die receptiōis **I**tem querit̄ q̄re nō dat eucharistia populo sub vtraq̄ specie **R**ōndetur in p̄mo casu et dicit̄ q̄ aut alius quis scit se esse in peccō mortali an nō **S**i scit peccat mōzlit̄ sumēdo nec debet aliquo modo sumere **S**i nō scit se esse in peccō mortali sit tñ sed post sufficiens cōsciētie sue scrutiniū hoc dephendere nō pōt et tūc sumere potest. nec peccat si sumat. **A**n aut debeat exnti in peccō mortali dari si petat **D**istingue Quia aut ille qui petit est in mortali publico. aut in occulto **S**i in occulto

eucharistie

Cxxxij

quīs illd̄ certissime sciat sacēdos petenti tamē in publico debet dari **A**lioquin peccatū secretū publicaret. qd̄ fieri nō debet **S**i autē petat in secreto vetare potest sacerdos et debet **S**i autē sit in peccato mortali publico. tūc publice negare debet. vt publicis meretricibus et histrionibus et huiusmodi petētibz et nō petentibus q̄bus negare debet vt plene dicit canon de conse. di. ij. **D**e hoc. aut qd̄ scēdo querit̄ scz **A**n exnti in peccato mortali debeat dari simplex hostia loco eucharistie **D**icūt maiores q̄ nō. tūm quia hoc non videtur deus factō suo approbare. imo cōtrariū **R**am corpus suū dedit iude. quē sciebat esse in mortali peccato. tūm quia nescitur an visitauerit eū dñs. quia nescit tarda molimina spiritus sancti gratia. tūz quia simulatio talis esset ei cui daretur inutilis **S**equo enīz corpus xp̄i petit per eū non stat quin accipiat. et sic equaliter peccat **S**ecus si expresse peteret sibi hostiam nō consecratā dari. tunc enim ei dare posset ita tamē q̄ illa hostia seorsum poneretur a cōsecratis ne ecclesia deciperet dādo ei nō cōsecratā. actū consecrata foret **P**ropter quam etiā causam reprobatur cōsciūs sibi mortalis criminis. simulans se conficere vbi non conficit. **N**ot habet̄ extra de missa. celebr. ca. ab hoie **A**d tertiū quo scz querit̄ **A**n pollutio nocturna impediat

Compendiū

sumptionē. **R**ñdetur autē q̄a venit pollutio ex supfluitate humorū v̄l ex infirmitate nature. vel ex illusione diabólica. et tūc nullus dicitur ibi esse reatus culpe. nec cogit̄ q̄s p̄pter talez pollutionē abstinere a ministerio. altaris. vel a sūptione eucharistie. **E**t dico notāter nō cogitur. quia causa reuerentie a tali celebratione aut sumptione abstinere laudabile est. **S**i autē oringat dicta pollutio nocturna ex crapula. vel ex aliqua fede delectatiōis s̄meditatione. tūc si potest fieri s̄i scandalo debet abstinere. nisi nēitas cogat v̄tpote vbi alius qui celebrat nō inuenit̄. **M**agna enim reuerentia exhiberi debet sumptioni et si fieri potest multo maior consecrationi. **C**eterū mēstruata nō est arcenda a cōmunionē. eo q̄ passio sit. et pena sit hoc pati. et nō culpa. **E**t p̄pter penā quis arcendus nō est. **N**o aliud sequēs q̄d est q̄rtum. **A**n scz ab eo qui nocte p̄cedēti cognouit vxorē suaz suscipi possit eucharistia. **D**icit̄ q̄ reddēs debitū p̄pter fidem theoz et iustitiam. vel etiā exigens p̄pter bonū p̄lis. nō debet p̄hiberi a cōmunionē. s̄ suo iudicio est circa hoc relinquēdus. **A**n velit scz abstinere ex humilitate. vel accipere ex deuotione. **S**ec̄ autē est si ex infirmitate carnis b̄ exigat. quia iste monendus est ne accipiat. et nō est suo iudicio quo ad hoc relinquēdus. **S**i autē oib̄ modis ex deuotione se ingerat nō

theologie

est p̄hibendus. **H**oc etiā seruādū est respectu q̄nti. q̄ die scz cōmunicacionis causa reuerentie nullo mō reddendū est debitū. nisi alter coniugū instanter petat. **S**i etiā aliter reddat. vel etiam si petat. peccat quidē sed non mortalit̄. **N**o vltimū vero scz sextū quare non dat̄ populo sub vtraq̄ specie. **D**icit̄ q̄ triplex est ratō. **A**na quia nō legit̄ xp̄s corpus suū sāguini intindū prebuisse. **N**ec est extrariū de iuda cui videtur dñs intindū panē porrexisse. **Q**uia s̄m Auḡm̄ prius verum corpus dedit. et postea panē visualem intindū. **A**lia causa ē imminēs periculū quia scz facti⁹ cauderet gutta sanguinis. q̄ mica hostie. quia in hostia partes cohēt sibi. non sic in sanguine. **T**ertia cā est p̄cedens signum. quia in lege qua in sacrificijs offerrebant libamina de libamine nihil habebāt offerentes. sed sacerdotes tm̄. licet de alijs haberēt. **E**t ergo orgnat veritas signo nō datur populo eucharistia cum sanguine.

De qualitate seu conditione ministri sacramenti

Vltimo restat dicere de ministro scz quis posset cōsecrare. **E**t scias q̄ habens ordinē sacerdotalē et solus talis potest consecrare eucharistiam. et corpus xp̄i cōsecrare. **Q**uoniam et si male vite fuerit et hereticus dñi modo formā ecclesie teneat. et intē

Sacramē

tionē habet consecrari potest corpus xp̄i. s̄ sententijs videatur nisi intelligat de his ecclesia non obstruē di ab ecclesia tractantur cōstat q̄ nō cōficiat̄ q̄ s̄m canones prohibent aut aliqua sacramenta reuocantur. **S**ed si hēctis s̄m contactis. s̄m nitaris. qui per hoc ne qui cōstituit. **S**olus ē q̄ habet ordinē sacerdotale respicit. **S**ed querit̄ v̄t ius potest cōficere. **S**umptionsi medicinali. **S**ed si non debito te in altari non cōsecrat. **E**tiam vbi non est altaris vestibus possit cōficere. **N**o primū dicendū est q̄ situm ecclesie apostolice mortaliter qui p̄ntis cōficere tamē quomodo intendent seruandi formā et debet. **Q**uod tūc a iudicio non est de sacramenti essentia. **S**ed dicit̄ q̄ post consecrationē vel etiam post consecrationē eo q̄ omni v̄ualiter eorum vocantur qui tranfit in ventrē s̄ tatur in corpus frangit. **I**mpedit celebrationē t̄mmodi medicinalia t̄ v̄l. quia frequēt̄ imminacionē. **S**i tamē fecerint. consecrati s̄t.

Sacramēto

tionē habeat consecrādi. cōficere potest corpus xpi q̄uis magis in sentētis videatur sentire cōtrariū nisi intelligat de his qui p̄scisi ab ecclesia non obseruāt ritū celebrādi ab ecclesia traditum quia tunc cōstat q̄ nō conficiūt. **Rec obstat** q̄ s̄m canones prohibet q̄ missa aut aliqua sac̄menta recipiant ab hētici. symoniaci. scismatici. fornicarij. quia per hoc non dicitur quin cōficiant. **Solus ego** vt dixi habēs ordinē sacerdotalē conficere potest. **Sed** querit̄ vtrū non ieiunus potest cōficere. **Itē** an post sumptionē medicinaliū vel potuz aque. **Itē** si non debito loco. vtpote in altari non cōsecrato. vel super terram vbi non est altare. vel sine sacris vestibus possit celebrari. **Ad** primū dicendū est q̄ p̄pter institutōm ecclesie apostolice peccat mortaliter. qui p̄ransus celebrat cōficiat tamē dūmodo intentionē habeat seruandi formā et debitā materiā. **Ad** autē a seiuo conficiat non est de sac̄menti essentia. **Ad** sc̄dm dicit̄ q̄ post medicinaliū sumptionē vel etiam potū aque nō est celebrandū. eo q̄ omnis cibus q̄ visualiter cibum vocamus. hoc est qui transit in ventrē si non cōuertatur in corpus frangit seiuiniū et impedit celebrationē. **Insuper** huiusmodi medicinalia in hoc impediūt. quia frequētē inducunt abominatiōnē. **Si** tamē isti de facto cōfecerint. consecratū est. sed grauiē

penitentie

Clericij

peccant. **In** iij. articulo sine casu dicitur q̄ huiusmodi si tamē habēt intentionē cōficiendi cōficiūt s̄ mortalissime sc̄z qui in nō debito loco v̄ sine sacris vestibus celebrat. **Et** si posset inueniri foret degradādus?

De sacramēto penitentie

et p̄tinentibus ad ipsum

Quoniam de sacramēto penitentie sufficienter in summa Raymūdi tractat̄ que passim apud fratres habetur idō pauca hīc de hoc penitentie sac̄mento dicenda sūt. **Et** primo de ipso sacramēto in genere aliqua dicantur. **Sec̄do** aliqua de eius p̄tibus tāgant̄. **In** genere ergo p̄us vidēdū venit. **Quid** est penitētia. **Quot** et que eius species. **Quid** in ea sit sacramētū. **Et** quid res. **Et** quis sit eius effectus. **An** necesse sit q̄ fiat in caritate et volūtarie. **Et** an quis possit pro vno peccato mortali penitere. nō. penitēdo de omnibus. **An** penitentiā p̄ se factāz teneatur quis dum cōualuerit iterū facere. **An** penitētie hīc diminute a cōfessore iniūcte sup̄addet deus q̄d deest in purgatorio. **Que** sunt p̄nie regulares et canonicę. **Et** q̄re pro peccato mortali tenetur quis ad septennem p̄niām. **An** p̄nie sint arbitrarie. **Quis** sit minister in hoc sacramento.

Quid ē penitētia ^{in generali}

z a

Compendiū

Est autē pñia s̄m Amb ma
la p̄terita plangere itez
plangēda nō omittēre. i.
nō habere p̄positū iterū cōmittē
di Et nota q̄ s̄m magr̄m in li. iij.
s̄niap. est pñia interior scz stritio.
et exterior scz cōfessio ⁊ satisfactō
Interior vero pñia quodāmodo
radicabilis om̄is pñia est Ipe eni
dolor exerit se in ore per cōfessionē
exerit etiā se in ope per satisfactio
nem Et hec interior pñia io est cō/
tritio habet sp̄aliter s̄m Ambzo.
qz ip̄a p̄ncipaliter ē pñia
radicabiliter qz om̄is pñia

Quot et que sint peni
tentie species..

Distinguitur at tres spēs
pñie. s̄. solēnis que fit in ca
pite ieiunij cū illa solēnita/
te de qua habet de pñia di. v. ca.
In capite Itē publica cū iniungit
scz alicui pegrinatio per mūdū cū
baculo cubitali. et cū aliqua veste
religiosa tali pñie apta. Itē pua/
ta que q̄tidie imponit̄ his qui se/
cretius suā cōfiteñt̄ p̄c̄a Tercēa cir
ca hec q̄re in s̄m Raymūdi titu.
de penitentis.

Quid in penitētia

fit res et q̄o sac̄m et de ei⁹ effectū

Quid autez in ea sit res. et
quid sac̄m Dicit̄ q̄ sic in
sac̄o eucharistie spēs pa/
nis et vini sūt sac̄m gemine rei. s̄.
corpis xp̄i veri et mystici. ita hic
cōfessio et satisfactio sūt sac̄m con
tritionis et remissōis p̄c̄i Ande

theologie

virtute cōtritionis efficiūt qd̄ figu/
rant. scz remissionē p̄c̄i Sic ergo
intelligēdo p̄tz q̄ stritio diuersis
respectib⁹ et res est. et sac̄m. Res
scz cōfessionis et satisfactōis que
sūt ei⁹ sac̄m Et sac̄m remissionis
p̄c̄i q̄ est eius res Et quo in p̄te
p̄tz quis sit effect⁹ pñie. s̄. remissio
p̄c̄oz. et cōmutatio pene eterne in
temporalē Et ex cōsequenti colla/
tio vite eterne.

An quis possit de vno

p̄c̄o penitē et n̄ penitēdo de oib⁹

Haut exis in vno moza
li p̄c̄o possit agere pñiaz
fructuosā de alijs Prius

est inq̄rendū Et dic q̄ nō Qz etiā
apud hoies remanētib⁹ in inimici/
cis nō recipit satisfactio ledentis

Nā cū retento vno mōzli p̄c̄o in
imic⁹ dei fiat p̄c̄oz et ab eo auer/
sus patz q̄ valere nō p̄t pñia pro

plibus omissis. vno tm̄ retento qz
in illo vno inimicat̄ deo Et h̄ sat.
clamat ap̄ls p̄. ad cor. xij. dicens

Si habuero p̄phetiā ⁊. et corpus
meū tradidero ita vt ardeā. chari
tatē autē nō habuēo nihil m̄ p̄dest

Nā opinio que in. iij. s̄niap. ponit
cōnriū manifeste h̄rica est Si iux
hoc q̄ras an opteat q̄ pñia s̄rvo

luntaria ad hoc q̄ satisfaciāt Dic
q̄ sic Distingue tm̄ q̄ aliq̄o dicat̄

volūtariū dupl̄r Aut p̄ se vt sa/
nū esse est volūtariū p̄ter se. i. p̄

ip̄am sanitatē. qz eni bonū ē sanū
esse. iō sanari volo Aut p̄ aliud
scz p̄ter bonū exiū se q̄s. sic secari
volūtariū est. nō q̄oē p̄ter se sed

de sacramē
p̄ter om̄em sanita
tū dico penā q̄ est
volūtaria esse. nō
nulli p̄ter se. i. p̄
vel penā cū vult au
p̄. sed bone ex. oie
saluē anime conseq
An penam
etiam homo p̄t ex
Ecc̄i cū qu
per alios factū
cū cōualuerit
Qua cōgros alijs
nus tra. pñiam cōo
s̄. lacerate Deū d
sp̄as ip̄am amice
tā pagit anq̄ plēn
Querit v̄p̄ v̄t p̄
nā. ad pñiam inuēta
suos padā t̄ncat̄ R
apud eam dubiū esse
am̄ ip̄am pñiam et
erit. que talis nō suffi
qz nō tā efficaciter s̄u
ab alijs facta s̄t illa q̄
penitētia. Ido secun
de ea it̄m satisfactio
reddit̄ sanitatē. Imo
tene. ne incerto se d
mittat Et expedit q̄
pñia p̄ter alios factū
culpa sc̄da quā ip̄e
in augmentū glorie
An penitētia
addet de⁹ i purgat
Equit̄ h̄o
scz An pñia
de addet de⁹

de sacramēto

propter omnem sanitatem Sic ad propositum dico penam que est in penitentia optere voluntariam esse. non quod propter se. quia nullus propter se. id est propter ipsam penitentiam vel penam eam vult aut libenter accipit. sed bene ex consequenti scilicet propter salutem anime consequendam

An penitentiam pro se factam

teneat homo dum conualuerit iterare

Questus cum queritur an penitentiam pro aliis factam teneat quis dum conualuerit iterum facere.

Putat egrotus aliquis dum adhuc sanus erat. penitentiam condignam suscepit a sacerdote. Deinde de vita sua desperans. ipsam amicis imponit. qui eam pagantur antequam plene conualuerit.

Queritur utrum iste post suam conualuentiam. ad penitentiam iniunctam sic per amicos suos pactam teneat. Respondetur quod propter apud talem dubium esse. utrum illi sui amici ipsam penitentiam ex charitate fecerint. que talis non sufficeret. Insuper quod non tam efficaciter satisfacit penitentia ab aliis facta. sicut illa que ab ipso metipso penitente fit. Ideo securum est quod iste de ea iterum satisfaciat. postquam fuerit redditus sanitati. Immo et eam facere tenetur. ne incerto se discrimini committat. Et expedit quod deus. quoniam si pro penitentia per alios facta satisfecit pro culpa secunda quam ipse faciet. cedit ei in augmentum glorie.

An penitentia diminute

addet deus in purgatorio quod deest

Sequenti de articulo questionis scilicet An penitentia diminute infligite addet deus quod deest in

penitentia

Cleu.

purgatorio Dicit magister in libro sententiarum quod sic. **N**on enim si interior penitentia scilicet contritio in vindictam peccati non sufficit nec exterior penitentia hic impletur. Deus qui modos et mensuras peccatorum novit. penam sufficientem addet. **N**on quoniam condignam penam non infligit sacerdos vel si infligit. non tamen implet. non absolvit penitentem a condigna vel tota pena corruente. sed a tanta. id est quantum facit hic. **N**on de tanta erit absolutus non autem de residua. quoniam scilicet in purgatorio compleatur. tamen magnitudo contritionis et fervor implendi quod iniungitur multum poterit facere ad hoc quod condigna reputetur. **N**on dicit hugo de sancto vic. libro suo de sacris. **S**epe quod minus foris agit efficaciter intus operatur. **I**n aliquo enim opere apparatus exteriori magna potest devotio esse.

Que sunt penitentia

canonice et quare pro peccato mortali

agere debet penitentia septennalis

Que autem penitentia canonice sunt ex hoc accipere. quod. regulariter pro peccato mortali debet agere septennis penitentia ut dicit canon. xxxiiij. q. ij. **S**ui dicitur multiplex ponitur ratio propter eam quam ponit canon de maria scilicet sorore moysi. que inbetur excludi per septem dies ex castris. **M**odelz propter septuplicem gratiam spiritus sancti recuperandam quam peccando perdidimus. **I**tem propter septuplicem circuitum peccatorum. quia uno peccato perpetrato currunt omnia septem capitalia. secundum opinionem dicentium quod habito uno habent omnia iuxta illud per sexdecim septemdecim nequicie in

Compendiū

corde eius Item ppter recuperatio-
nem septē dotū. quia per peniten-
tiam septē dotes recuperamus. quā-
or scz corporis. et tres anime. De
quibus supra in fine tractatus de
symbolo fidei. in declaratione scz
duodecimi articuli Item ppter re-
cuperationē septē illorū ex quibus
cōstat homo scz quattuor elemen-
torū. quo ad corpus. et triū virium
scz rationalis irascibilis et concupis-
cibilis quo ad spiritū. Pro enor-
mitate tamē criminis debet quā-
māior penitētia quā septēnis infligi
De qua materia require in sūma
Raymūdi tit. de pñia.

De verū penitentie sint
arbitrarie vel non.

De an eos pñie pñia

Quātrū etiam penitentie arbi-
trarie sint nec ne Et quāliter
sic et qualiter nō Dicit idē
Raymūdus eodē titulo de penitē-
tia Nota tamē circa hoc duplex ē
opinio Una ponit quod omnes peni-
tentie arbitrarie sunt id est quia
in voluntate sacerdotis est dare.
vel plus vel minus et hoc ex pote-
state et vi clauis Et huic opinioni
fere omnes cōfessores innituntur.
Alia ponit quod ita arbitrarie sūt quod
sacerdotū est iudicare de omnibus
circūstantiis contingētibz. et tamē
a canonibz nō recedere id ē a pe-
nitentiis. a canone iniūctis Cōfide-
ratis enī circūstantiis si grauioēs
fuerint penā canonicā aggrauare
possunt. Si vero leuiores fuerint
sic scz quod factū diminuāt. tūc de pe-

theologie

na canōica poterūt diminuere Et
hec est opinio securior.

Quis sit idoneus mi-
nister in sacramēto pñie.

Minister autē huius sacmēti ē
sacerdos Nā solis sacer-
dotibus dedit dñs potatē
ligandi et soluendi Et licet quilibz
sacerdos ex vi ordinis huius sacri
minister sit. nō tū cuiuslibet sacerdoti
indistincte pmissū est ista potatē ut
imo respēu aliquorū ē hōmī potas
ligata Et tāgit Raymūdus in sū-
ma sua tit. de pñia. di. ij. quod est de cō-
fessione. Tenet penitēs Et plibus
pagēphis seqtibz vsqz in finē dē-
scēde distinctiōis Et infra aliqūliter
et tāget vbi de ipsa cōfessione agēt.

De pñibus sacramenti
penitentie in generali

Nunc ad ptes pñie atten-
dendū ē quod sūt tres scz tri-
plex pñie. cordis. oris. et
operis Vel sūm triplex allectiuuz ad
pñie. scz. concupiam carnis. concupiam
oculorū. et supbiā vite. Et sūt iste
dicitio cōfessio et satisfactio Hec ē
triplex diēta. qua deuenit i celū De
qua exo. iij. Ibi vīā triū diētz zē
De pma. scz. de dicitioe tāgendū ē
pmo quod sit An dolor mimus suffi-
ciat ad hoc quod quis virtutē hēat dicitio-
is An oporteat dicitioez cum
tota vita pñendi

De prima pte peniten-
tie Quid sit dicitio.

de sacramēto

Dicitur autē
dicitio est
dolor volū-
tatis tempore in se pñi-
dolor admissio. Quod dicitur
generaliter penitentie con-
deatur tamen maxime con-
contritione. In contritione
ipsius penitentiæ maxime sa-
p oportet tempore illam ad
penitentiam esse. Alia autē
penitentia in esca. satisfactio v-
tra volū et voluntate. De
etiam et ab aliis sic. Con-
dolor pro peccatis allum-
ppolito cōfessio et factio
Quonia nōnulli ppolito
di et satisfactio non est
sed potius arbitrio nomi-
si obsequia quod in valde cō-
deatur culpa et pena. An
cōfessio et satisfactio peni-
tentia potest esse contritio.
quod oportet ad illam cōfessio-
nem satisfactioem. Pro quo
potest quod nōnulli se val-
tione habere quod volere possit
quod. An de ve non cōmūca-
discrimini oportet quod cō-
at valde cōtritione. hoc
lominus. ppolito cōfessio-
cendi maxime cum ista
pto ecclesie et nō parere
transgressio et peccati
hoc tamē scito quod cōtra-
articulo moxibi nō
ai possit fieri cōfessio
sine seo qui incertū est

de sacramēto

Diffinitur autē cōtritiō ab aliquibus sic **C**ontritiō ē dolor volūtarius pro peccatis semper in se puniens quod dolet admisisse. **Q**ue diffinitio licet generaliter penitētie conuenire videatur. tamē maxime ouenit ppter contritiōnē. **I**n cōtritiōne enī esse ipsius penitētie maxime salua. eo q̄ oportet semper illam actu cum penitētia esse. **A**lias autez partes penitētie in casu sufficit vt assint s̄m votū et voluntatez. **D**iffinitur etiam et ab alijs sic **C**ontritiō est dolor pro peccatis assumptus cū pposito cōfitendi et satisfaciendi. **Q**uonia n̄m̄ assit pposituz cōfitēdi et satisfaciendi non est cōtritiō. sed potius attritio nominatur. **S**i obsecras q̄ in valida cōtritiōne deletur culpa et pena. **U**nde cum confessio et satisfactio pene sint. tā intensa potēit esse contritiō. q̄ neqz oportebit adesse confessionem neqz satisfactionem. **A**d quod dici potest q̄ nemo nouit se talē cōtritiōnē habere q̄ delere possit vtrūqz. **U**nde vt non cōmittat se quis discrimini. oportet q̄ q̄uis habeat validā contritiōnē. habeat nihilomin⁹ ppositū cōfitendi et satisfaciendi. maxime cuz ista sint in pcepto ecclesie. et nō parere pcepto transgressio ⁊ peccatū mortale sit. **H**oc tamē scito q̄ cōtritiō sola in articulo mortis vbi non apparet cui possit fieri confessio sufficit ad salutē sed quā incertū est vtrū tūc

penitentie Clexij

cōtritiō possit haberi stultū ē illud tempus expedare. et tāto se discrimini reseruare.

An minimus dolor suff

ficiat ad habendū virtutē contritiōis. **N**o dolor minimus possit esse contritiō vel sufficiat ad deletionē culpe p̄cipue cū dicatur **T**ren. ij. Magna velut mare cōtritiō tua. dubitari potest. **S**ed dicūt magri q̄ minimus dolor sufficit ad deletionē culpe. dū modo informatus fuerit charitate. vtpote qui exerat a se ppositū cōfitendi et satisfaciendi. quia talis dolor cōtritiō dicit̄. **E**st ego talis dolor contritiō minima. et hec delet tū culpā et reatū seu debitum pene eterne. **Q**ui si maior fuerit delet partē pene tēp̄alis debite. **S**i vero maxim⁹ fuerit totā penam ⁊ totam culpā delet. **Q**ue aut talis sit nescio. de⁹ scit. **E**t dicit̄ magna vel maior vel maxima contritiō s̄m q̄ ad maiorēz dolorēz mouemur. **S**o q̄ proni sumus ad dolorē minorē debito qui nō liberat a gehēna. **E**t qz per maiorē dolorē euacuat culpa et tota pena hinc cōtritiō dicit̄ minor et maior ⁊ maxima. **S**ed nunq̄ oportet q̄ rātus sit dolor vel p̄gentia vt nollz hō pro toto mūdo vel p vite obsequia itez mortaliter peccare. **P**lane dicit̄ q̄ sic. eo q̄ min⁹ bonū sp̄ dēt velle amittere ne malus amittat. **D**eus enī in infinitū maius bonū

et magis est maior q̄ hinc ⁊ magis
definit

Compendiū

est toto mūdo. qui tamē amittitur in mortali p̄ccō. **¶** Unde si penitens p̄fiteatur se esse in tali p̄posito amplectēdus est quia bene validam habet cōtritionē. **¶** Si autē p̄fiteatur se in ambiguo esse vtrū cederet v̄l sustineret mortēz anteq̄ p̄ccāret mortaliter. adhuc fouēdus est nō abijciendus. Sufficit enim aliquo modo istud ambigū. **¶** Et q̄ null⁹ certus est v̄t cederet vel sustinēt. **¶** Et dicit Aug⁹ in lib de Trinitate. **¶** Sed si ex deliberata consciētia dicat se certū esse q̄ prius peccāet q̄ cederet toti mundo. vel mortēz pateretur. **¶** Istum dicūt nō esse cōtritū nec vllam recipere remissionem peccatorū. **¶** Et q̄ nullam habet cōtritionē. **¶** Hanc tamē quātitatē cōtritionis nō debet cōfessor exigē vt coram se cōfiteatur penitēs. **¶** Et per signa debet eam in ip̄o supponere. **¶** Si ita tamē de facto p̄fiteatur tenendū est quod dixi.

An cōtritionē oporteat cum tota vita p̄tendi.

¶ Excessione contritionis. **¶** Quid videlicet oporteat ip̄am cū tota vita p̄tendi maxime cū medicina nō p̄tendat vltra morbum dubitari pōt. **¶** Sed dic q̄ dolor cōtritionis nō finitur nec finiri debet in hac vita. imo sicut infinita est offensa in peccando. quia in deū qui est infinite. ita exigitur vt dolor de offensa p̄ mō possibilis sit infinitus. vt scz eterni

theologie

tatē saltē vite hominis habeat. cum eternitatē simpliciter habere non possit. **¶** Et q̄ nemo sit qui semp viuat. **¶** Hoc ē si in eternū in hac vita viueret. in eternum de p̄ccō dolere deberet. **¶** Insuper morbus peccati quous euacuatus sit quātū ad culpam et reatū semp tamē manet et manere debet quātū ad detestatio nem in memoriaz p̄petrati delicti vt dicit hugo de scō victore. **¶** Sicut quo morbo p̄tendit dolor vt ei⁹ medicina qui nō est curas morbi p̄teritū. sed p̄seruas a futuro. **¶** De effectu vero cōtritionis. et an in cōtritione deleatur p̄ccm̄ antequam deueniat ad confessionē inuenies in sūma Raymūdi ti. de peni. dist. p̄. que est de cōtritione. **¶** Sequitur quis sit effectus. **¶** Et q̄ qualiter aut hoc sit intelligendū.

De scda pte penitentie scz de p̄fessione in generali.

¶ Confessione et satisfactioe nō est opus multa tāgere eo q̄ diffuse de his tractetur in sūma Raymūdi. **¶** Nota tamē quid sit cōfessio. **¶** An sit n̄cāria ad salutē. **¶** Et an cadat sub p̄cepto. **¶** Et sub quo. **¶** Cui factēda est. **¶** Quantū differri possit.

Quid sit cōfessio in speciali

¶ Iffinitur autē sic cōfessio. **¶** Cōfessio est legitima corā sacerdote p̄ccōz declaratio. **¶** Dicit in ista diffinitioe p̄ccōz

De sacramento

declaratio contra illos
ta sua celando vel ea
occultant. **¶** Dicitur p̄
eos qui recitant boni
fione. vel qui cōfitem̄
tionē peccatorū. vt non
ter. nō sum hominū et
Dicitur corā sacro
uem habet et p̄fiteatur
coram quolibet de popo
rit tamē in n̄cāria. vt in
monis coram non sacro
Legima dicit q̄ impo
cōditiones que exigunt
cōfessionem. quas quer
Raymūdi ti. de pe. di. h.
cōfessione. sic quis que
ad veram confessionē

An cōfessio sit

ria ad salutē

¶ Roper eos qui
dissent non esse n̄
salutē eo q̄ nō est
aliqua p̄cepto diuino. **¶**
currendo p̄cepta decalogi
re. **¶** Quidā est et inuolub
seruandū q̄ ab eis vocat
vel signū quod loco vo
at. nō est salus. n̄ mod
haberi possit. **¶** Et q̄ di
Non potest quis a p̄c
nisi peccatū fuerit cōf
redendū est q̄ sub p̄c
sicut omne n̄cāria ad
attendendū est. aliquo
cadere duplici scz vel
explicite vel scdario

de sacramēto

declaratio. contra illos qui peccata sua celando vel ea excusando occultant. **D**icitur peccatorū contra eos qui recitant bona sua in confessione. vel qui cōfitemur per abnegationē peccatorū. vt non sum adulter. nō sum homicida et huiusmodi. **D**icitur corā sacerdote scz qui clauem habet et potestatem soluēdi. nō coram quolibet de populo. **N**otetur tamē in nēitate. vt in periculo mortis coram non sacerdote fieri. **L**egitima dicit qd̄ importat oēs cōditiones que exiguntur ad verā cōfessionem. quas querere in sūma Raymūdi ti. de pe. di. ij. que est de cōfessione. s̄ sequit̄ que sunt nēaria ad veram confessionē

An cōfessio sit necessaria ad salutē

Propter eos qui dicunt cōfessionē non esse nēaria ad salutē eo q̄ nō cadat sub aliquo p̄cepto diuino. **E**t p̄z dicitur currendo p̄cepta decalogi. exodi. x. **N**ōndū est et inuolabiliter obseruandū. q̄ absq̄ vocali cōfessione vel signo quod loco vocis sufficiat. nō est salus. dūmodo cōfessor haberi possit. **E**o q̄ dicit Ambro. **N**on potest quis a peccō iustificari nisi peccatū fuerit cōfessus. **E**t cōcedendū est q̄ sub p̄cepto cadat sicut omne nēariū ad salutē. **S**ed attendendū est aliquid sub p̄cepto cadere dupliciter scz vel p̄ncipaliter explicitē vel sc̄dario et implicite.

penitentie **Cl̄yq.**

Primo modo confessio non cadit sub p̄cepto. **E**o q̄ non inueniat̄ expressē in aliquo decē mandatorū seu p̄ceptorū. **C**adit tamē sc̄dario et implicite sub p̄cepto. et dici potest q̄ sub illo p̄cepto. **H**onora patrem tuū et matrē tuam. **V**bi precipiunt honor et obedientia facienda matri ecclesie. **Q**uia igitur ecclesia statuit et p̄cipit confessionē homini fieri. **E**t cōscripti in mandato illo p̄cipi videtur. vt homi fiat cōfessio. **V**bi autē confessio instituta sit et p̄cipiatur ab ecclesia. **R**egre in sūma Raymūdi ti. de peni. di. ij. que est de cōfessione. s̄ Qui sit.

Cui sit faciēda cōfessio

Qui autē faciēda sit cōfessio in sūma p̄dicta Raymūdi dicit. **M**eritamē breuiter dici potest q̄ soli p̄prio sacerdoti est faciēda. qz ille solus habet potestatem absoluendi suos subditos. p̄ter q̄ in casibus sp̄cialibus scz cum dñs papa vel ep̄s in diocesi sua dat p̄prio sacerdoti adiutores sicut facit cū transfert potestatem suam in penitentiarios suos. vel ordinat aliquos qui p̄dicādo et exemplū bone vite dando moneāt populū et eos quos monuerint audiāt et ab soluāt. **N**el cum plebs multa est et non sufficit p̄prius omnes audire tūc potest ep̄s dare coadiutores. **S**ūt et alij casus scz cū sacerdos licentiat suum subditum vt alij cōfiteatur. **E**t creditur q̄ teneatur.

Compendiū

licētiare in seq̄tib⁹ casib⁹ **B**onitos.
Et si nō licētiauerit p̄r sub ratiōe/
bitiōe alicui⁹ peti se3 cū q̄s habet
indiscretū sacerdotē **I**te cū pbabi
lit̄ credit q̄ reuelat cōfessionē suam
Ne cū quis fornicatus fuerit cuz
filia sorore m̄re vel ocubina p̄p̄ri
sacerdotis p̄pter qd̄ incurrere cre
dit eius odiuz si confiteat̄ ei **I**tem
cū pbabiliter credit q̄ velit incli
nare animū cōfitentis ad cōsensuz
mortalis peccati **I**tem cum quis
occultus hereticus deprehenditur.
Item fm̄ aliquos cū p̄p̄riā ouem
cognouerit **I**n hui⁹ modi casibus
peti potest licentia p̄p̄rii sacerdotil.
ne cōtemni videatur **E**t si non de
derit credit̄ vel q̄ maior aduen
tus sit. vel aliquibus illorū quī a
supiore suo vel domino papa po
tentiā absoluedi acceperūt confi
teri possit. **S**o q̄ fatuitas iudicā/
tur cōmittere se discrimini p̄sere/
tim cum omnibus cōtradicentib⁹
possim cauere piculum in corpore
Et fatuū esset dicere q̄ aliquo casu
tenerer sequi eum qui me vult p̄
cipitare in mente **S**unt et alij cas⁹
in quibus non oportet expectare
nec adire p̄p̄riū sacerdotē **N**e cuz
quis peccauerit in parochia alte
rius vbi ratiōe delicti efficitur
de iurisdicōe eius in cuius paro
chia peccauit **I**tem cum quis mu
tauerit domiciliū. et in alteri⁹ pa
rochia habitat **I**te si est vagabū
dus per terras **I**tem cuz est in ar
ticulo mortis **I**n quo casu siue ha

theologie

benti clauēs ligatas. siue solutas
licet confiteri **S**ed hic attende q̄
Raymundus et alij valde magni
dicūt q̄ cum p̄p̄rius sacerdos dat
suo parochiano licentiā vbi volue
rit confitēdi. oportet illū parochi
anū aliquē adire habentē genera
lem potestātē cōfessiones audien
di **S**o q̄ ip̄e p̄p̄rius sacerdos pa
rochianū suū licet possit de cōfitē/
do alteri licentiare **N**on potest ta
men illū alienū sacerdotē licētiare
q̄ talem possit cōfessionem audire
nisi accepta ab ordinario potesta
te **E**t tamē nos passim videm⁹ q̄
plebani assumūt sibi in adiutorij
multos qui nunq̄ licentiati fuerūt
ab aliquo ordinario. **U**nde vult
et scribit **Maḡ. 6. de trano in sū/
ma sua de titulis. q̄ a iure in ordi/
natione data est eis potestas ab/
soluedi. et hanc recipit quilibet in
sui ordinatione **U**nde cū assumū/
tur a plebāis in adiutorij possūt
fm̄ ipsum cōfessiones audire **N**az
cū a iure licentiā habent. nō egēt
licentiā ordinarioꝝ **C**eteruz de
verbo quodaz quod dicit ip̄e. 6.
de trano ti. de penitētia
de gradibus peccatorū videlicet
q̄ vsus contra naturā execrabilis
fit in meretrice. sed execrabilis in
vxoze **D**ubitatio oritur ap̄d ma
gnos. eo q̄ ip̄e 6. per verbuz poi
dum videtur velle q̄ ille vsus etiā
cum vxoze p̄p̄riā. semper mortale
sit. qd̄ aliq̄bus nō placet. **D**icunt
eni quidā q̄ p̄p̄riā nō sit vtpote**

De sacramento

per nimiam pinguedinem
stema vel vulnus in v
modo fieret in vobis
gnoscere vir vxoꝝ
to. creabit vir a p̄o
cā plus habet hoc
cant illi vñ cō natura
quis nō ea p̄e cogit
ad generandū inflama
Maḡ alexander de Al
peccat rñ n̄ vxoꝝ suā m̄
rogando nec nōitas
toto licet dimittat q̄ntē
In graue peccaret et
mōdū fm̄ ip̄m qui sic
rñ nulla cōtra nōitate
tus dicit q̄ n̄cōl corum
marit⁹ cuz vxoꝝ serua
bito et fm̄ se moralē p̄
esse signū cōp̄ie morā
nō sufficit motus que n̄
minat. sed hāc modos h
animali nulla cōtra nō
fm̄ ip̄m q̄ alter occū n̄
gnos est. vel q̄ otinje. re
heris vxoꝝ marit⁹ vel imp
ita q̄ autem nō est mem
cabile. tūc tā plus h̄ndē
recedēdi debet. vel cā
nis vxoꝝ nō est p̄hib
duenire n̄cō dicitur at
cedere nōitate h̄m ex
Itaq̄ tñ nō exp̄e
Quantū p̄
Quēssio differi
Janu aut
p̄fessio apud

de sacramēto

propter nimiam pinguedinem vel apostema vel vulnus in ventre dummodo fieret in debito vase si cognosceret vir uxorem modo incognito. excusabit vir a peccato dummodo causa plis habende hoc fieret. Et vocant illi vsu con naturam solam quam quis non ea parte corporis vitur que ad generandum instituta est sed alia. Magister alexander de alps dicit quod peccat vir si uxorem suam modo brutaliter cognoscendo nec nescitas excusat a toto licet diminuat quantitatem peccati. **U**n grauius peccaret et ut creditur mortaliter secundum ipsum qui sic cognosceret nulla exente nescitate. Magister Albertus dicit quod nihil eorum que facit maritus cum uxore seruato vase debito est secundum se mortale peccatum. hoc potest esse signum occupie mortalis sed quam non sufficit modus quem natura determinat. sed habet modos brutorum animalium. nulla exente nescitate. **U**n secundum ipsum quam alter eorum nimis pinguis est. vel quam contingit ventrem mulieris apostemari vel impregnari. ita quod antequam non est membrum applicabile. tunc causa plis habende. vel causa recedendi debita. vel causa fornicationis vitade non est prohibendum aliter conuenire nisi duntaxat ubi nulla precedente nescitate. hoc tamen ex libidine fiet. **I**stud tamen non expedit ipsam scire.

Quancū possit con

Quancū possit confessio differri
Quantū autem differri possit
confessio apud aliquos du

penitentie Cleyia.

bitatur. Dicunt enim aliqui quod confessio differri potest sine peccato usque in tempus determinatum. Et quod confessio nem facere non sic est preceptum quod oporteat quolibet tempore fieri. **S**unt qui distinguunt. Quia aut ille qui peccauit nondum est contritus sed manet adhuc in mortali peccato. Et tunc non confiteri data oportunitate. sicut non conuerti. vel non contriti. est ei omni hora peccatum. Sed non nouum peccatum. imo aggravatum prioris. Et quod diuturnitas sic circumstantia aggravans peccatum. Et aut ille qui peccauit iam contritus est. **D**ic quod tenetur confiteri aliquando. sed non tunc. vel tunc. Et ex precepto ecclesie infra annum iuxta formam decretalis. **O**mnis vtriusque. Quod si non confitetur peccat mortaliter. propter inobedientiam factam matri ecclesie. **U**nde illud preceptum de confitendo non obligat sub pena mortalis. dummodo fiat infra tempus statutum. si tamen homo sper conueratur. Sed quid si ante tempus sic ad confitendum statutum contingat aliquando antequam confiteatur subito mori. nec habuerit tempus conuerendi de transgressione diuini precepti. quo iubetur aliquando confessionem facere. eo quod sit morte preuentus. **P**uta quod damnatur tanquam legis diuine transgressor. Et quod in quo instanti prius fuit soluendo id est potest soluere confessionem quod potuit confiteri vel dolere quod non fuit confessus. Sed in ultimo instanti tamen

Compendiū

factus est trāsgressor hoc tñ non intelligat de eo qui ex cā cōfessōz differt. vt scz hēat cōfessorē discretiorē. vel alia vtili cā. dūmodo diligentiā apponat vt habeat.

De tertia pte penitētie scilicet satisfactioe.

De satisfactioe breuē dīcendū est Et pmo quid sit Que eius ptes An nēc sit sp̄am fieri in charitate.

Quid sit satisfactio in specialt.

Diffinit autē sic satisfactio p̄m gr̄gl. a magro in. l. ij. lib. s̄n̄az Satisfactō ē cās pccōz excidere et earū suggestio/nibus aditū nō indulgere Et vocat causas pccī occasiones allicientes ad peccandū Quaz q̄dam p̄ pinque sūt pccō Et hē sunt in nra ptate. vt eas possum⁹ amouē vel excidere. Verbi gr̄a Cena splēdi da cā p̄pinqua est luxurie. vt Jere vi. Saturavi eos et mechati sunt. Et hanc cām seu occasionē possumus amouere et excidere Sicut ⁊ alie cāe seu occasiones pccī remotiores. que in nra ptate nō sūt. vt puta oblatio talis cene. v̄l alicui⁹ rei delectabilis oculis cordis nri vel suggestio diabolica de tñ splēdida cena Nō est enī in nra ptate arcere diaboluz. quin talia oculis mētis nre offerat **O**ccasiones ergo pccōz p̄pinqs debem⁹ excidē

theologie

qz in nra ptate sūt Sed occasioibus pccōz remotiorib⁹ si veniant a pte diaboli. vel carnis vel mudi nō debem⁹ cōsentīdo aditū indulgere. eo q̄ in nra ptate sit eas nō recipere **A**lter autē diffinit sic Satisfactio ē damni vel iniurie illate recōpensatio s̄m iudiciū ⁊ ordinē iuris **Q**uot et q̄ sint ptes

Satisfactiois aut ponunt tres ptes scz oratō elemosyna ieiuniū Que genera lioza sūt in satisfactioe cuiuslibet pccī **S**ū enī q̄s peccat delinquit in deū. et cōn hoc sp̄aliter satisfacit orō **I**tē delinqt in eccliam. hoc est in p̄mū. et cōtra hoc sp̄aliter satisfacit elemosyna **I**tē delinquit in se ip̄m. et cōtra hoc sp̄aliter facit ieiuniū **D**e q̄bus illud dī Bona est orō cū ieiunio ⁊ elemosyna.

An necesse sit cōfessio

nem et satisfactioz fieri in caritate **A**ltimo q̄ritur cā breuitat. de cōfessione et satisfactōe **S**iml v̄t nēc sit q̄ fiant in caritate Et an qui cōfite⁹ ⁊ satisfacit extra caritatē. teneat itē cōfiteri. et iterū satisfacere Et dicit hic p̄les q̄ vtrūqz debz fieri in caritate Et repeti si fiat extra caritatē **A**lij circa vtrūqz distinguūt Et p̄mo de confessione dicunt q̄ optet q̄ fiat in caritate. ex q̄dam tñ cōnti. ita q̄ oportet q̄ fiat illud qd statutuz est ab ecclia Et optet

Quid nēc sit p̄ p̄m et q̄ fiant in caritate

De factam
 etiā q̄ dī sit q̄ chari
 semp sine cōfiteam
 tenemur h̄re charit
 dūm est nos tenemur
 v̄ni cōfiteri in charit
 et extra charitatē nō
 cū eam repetere. sed
 et cōfiteri q̄ cōfiteo
 erim⁹ iō i extra charita
 loem si pot et postea
 memora habeat pccōz
 Aliq̄m oportet repetere
 v̄bi esse confessio Et
 ponit rōnem q̄ scz ad
 cōfiteri ⁊ charitatē h̄
 v̄niūm **N**ā p̄pter statum
 nra cōfiteri sine bēam
 tem sine nō Et similit
 bere charitatē sine cōf
 nō Et idō pot v̄ni sol
Ne gr̄a exempli **S**i ten
 eccliam. et hoc tenet
 esse capitis in ecclia **S**i
 eccliam sine capa non op
 heretico. et ad eccliam. sed
 tificere de eo q̄ non fru
 in ecclia capitis **S**iml
 De satisfactioe aut dī
 tificatioe duo sūt cō
 sp̄a solutio debiti. et sp̄
 uedi. ita vt per v̄niū
 at solutio debiti. et p
 di placeat solutio. **S**i
 fiat extra charitatē lo
 puta p̄ne/ taxate a f
 ieiunare per annum et
 q̄ de rigore non exig
 rodat cū charitate et
 quis fuerit **S**ed soluz

De Sacramento

etiā q̄ dū sit q̄ charitas hēat. q̄a
semp̄ siue cōfiteamur siue non nos
tenemur hēe charitatē Et sic vt ta
ctum est nos tenemur ex quodam
ōnti cōfiteri in charitate Sed si fi
at extra charitatē nō oportz vt di
cūt eam repetere. sed solū satisfacē
et cōfiteri q̄ cōfiteōdo p̄us ficti fu
erim⁹ id ē extra charitatē. dum tñ
idem sit p̄or et posterior cōfessor. et
memoriā habeat p̄ccōz cōfitentis
Alioq̄n opteret repetere. q̄a inteḡ
debet esse confessio Et isti dicti sui
ponūt rōnem q̄ scz ad hec duo. s.
confiteri ⁊ charitatē hēe tenemur
diuisim Nā p̄pter statutū ecclē tene
mur cōfiteri siue hēamus charita
tem siue nō Et similit̄ tenemur ha
bere charitatē siue cōfiteamur siue
nō Et idō pōt vnū solui siue alio.
Ut gr̄a exempli Si teneor ire ad
eccliam. et cuz hoc teneor tota die
esse capatus in ecclia Si vado ad
eccliam sine capa non oportet me
iterato ire ad eccliam. sed solum sa
tisfacere de eo q̄ non fui tota die
in ecclia capatus Cōsūt in p̄posito
De satisfactione aut̄ dicūt q̄ in sa
tisfactione duo sūt cōsideranda. s.
sp̄a solutio debiti. et ip̄e mod⁹ soli
uēdi. ita vt per datū siue factum fi
at solutio debiti. et p̄ modū soluē
di placeat solutio. Si aut̄ p̄ aliq̄
fiat extra charitatē solutio debiti.
puta pene taxate a sacerdote. sic
ieiunare per annum et h̄mōi. diciē
q̄ de rigore non exigūt q̄ iterato
reddat cū charitatē et gr̄am ade
ptus fuerit Sed soluz q̄ illud q̄d

penitentie

Clxx

defuerit in mō. ip̄e penitendo sol
uat Nā qui tenebat deo iniūctaz
p̄ntiam facere q̄d respicit debituz
et cuz hoc in charitate et bene or
dinata volūrate facere. q̄d f̄spicit
modū soluēdi. debitum soluet sed
nō modo debito optebit talē cōfi
teri et satisfacere de indebito mō
soluēdi Et tūc erit debita satisfac
tio Quia scz efficit satisfactū p̄us
q̄ntū ad debitū Nūc vero posteri⁹
satisficit q̄ntū ad debitū modū Reli
qua plene tractant̄ in sūma Ray.
ti. de p̄ntia p̄pter q̄d multa causa
breuitatis transeo.

De Sacramento extre

me vñtionis et p̄ntētib⁹ ad ip̄m.

Sequit̄ aliqua tangere de
sacro vltime vñtionis Et
p̄mo quid sit de eius insti
tutione Quid sit ei⁹ materia. Que
forma Quis debet⁹ minister Quis
eius effect⁹. Quid hic res. et quid
sac̄m Quis sit p̄ceptibilis huius
sac̄ri Et quo ad morbum Et quo
ad etatē De loco vñtionis

Quid sit extrema vñtio

Diffinit̄ aut̄ sic extrema vñ
tio a quibusdā Extrema
vñtio est limitio olei sc̄ifi
cati. facta ad releuationē vtriusq̄
infirmittatis. s. mētis et corpis. Et
ponit̄ vñtio extrema p̄ noīe vni
co diffinit̄. q̄d qz nō habem⁹. cir
cūloq̄mur p̄ duo Iste vero l̄min⁹
limitio qui ponit̄ in diffinitione so
nat in actū vel in passionē que est

Compendiū

In suscipiente ip̄m sac̄m. sicut cū dicitur baptism⁹ est tinctio x̄c. Desi-
gnat tinctio passiva. qz intingitur
baptisat⁹. Verūm si quis totū eē
extreme v̄ndionis vellet diffinire.
posset ita notificare. Extrema v̄n-
ctio est sac̄m ex v̄ndōne infirmis
per oleū sc̄ificatū facta. conferēs
infirmis r̄mediū cōn p̄c̄i reliq̄as
et si expedit alleuiationē ferēs cor-
poris infirmitati.

De eius institutione

Quando aut̄ et vbi sit hoc
sac̄m institutū est duplex
opinio. Una dicit ab aplis
hoc sac̄m esse institutū que videt̄
confirmari p̄ gl̄m sup illud. Marci
vi. Angebāt oleo mltos egrotos
et sanabant. Que gl̄o sic dicit. Ab
aplis patet hūc morē esse traditū
vt energumini et alij egroti certo
loco vngant̄ oleo a pontifice con-
secrato. Sc̄dm h̄ ergo dicendū ē
q̄ apli a deo inspirati. dīna aucte
et volūtate instituē potuerūt istud
sac̄m. imo ip̄e de⁹ in ip̄is licet for-
san tūc non vngerēt mō et forma
qua nūc s̄m ordinationē eccl̄ie sit
v̄ndio. Sed forsā ad tp̄s istā for-
mā ex cā nō suauerūt. sic ip̄i vt sup̄
factū est ad tp̄s ex cā ratōnabili
formā baptismi mutauerūt. vt sc̄z
baptisaret̄ in noie xp̄i. Alij volunt
q̄ istud sac̄m xp̄s p̄ se instituēt
qm̄ iux̄ p̄ allegatū caplm̄ vi. marci.
Narrato quō xp̄s suos misit di-
scipulos ad p̄dicandū statim sequitur
Et exeūtes predicabāt vt p̄niam

theologie

agerēt et demonia multa efciebāt
et vngēbāt oleo multos egros et
sanabant. qd̄ non credit̄ sine insti-
tutione d̄ni fuisse. Nec sile est de im-
mutatione baptismi qz aliud ē mu-
tare formā sac̄i. et aliud instituē
totū sac̄m de nouo celebrandum.
Nā et forte nūc per eccl̄ie auctē aut
aliquā sibi datā inspirationē sicut
apli habuerūt possēt aliq̄ ad ip̄s
iusta de causa circa formā alicui⁹
sac̄i imutari. h̄ totū sac̄m instituē
null⁹ posset vt credit̄ nisi sol⁹ de⁹

Que sit materia sacra- menti extreme v̄ndionis

Materia hui⁹ sac̄i est oleuz
simplex ab ep̄o b̄ndictum
sine alteri⁹ rei admixtione.
Cū enī oleū significet nitore sc̄cie
et balsamū suauitatē fame. et mori-
turus marie indiget nitore sc̄cie.
et nō multū suauitate fame appa-
ret q̄ morituri simplici oleo oueni-
enter pungūtur. Nō crismate qd̄
opositū est ex oleo et balsamo. Et
qm̄ in exitu constitut⁹. indiget gr̄a
sanāte. nō tm̄ cor h̄ etiā alia mem-
bra quibus abusus est indiget nō
tm̄ v̄ndione cordis. sed etiā alioz
mēbroz q̄bus marie peccauit vt
sic trina mersio i baptismo signat
submersionē triū p̄c̄oz q̄ in mun-
do regnāt sc̄z occupie carnis. oculi/
piscētie oculoꝝ et sup̄bie vite. Sic
hic multiplex inunctio signat elimi-
nationē ex diuina misericordia mē-
broꝝ singuloꝝ.

De sacra-
Que sit for-
E forma
sicut forma
constituit in for-
baptism⁹ in veris il-
x̄c. Et in ope sc̄z in m-
sari Et sic de alijs sac-
sac̄i forma constituit in
ne. In ope qd̄e in illa se-
mēbroꝝ in forma crism-
ne vero in platione bo-
Per istā suauissimā v̄nd-
p̄niam miam dimittit
quedo per v̄lū peccat-
ceris mēbris. Nec in-
ma legantē materia-
tionē verboꝝ qz nō o-
dem verbo vt p̄z. licet
esse videant. Sed cū
v̄ndio et multiplex ver-
qz ad singula mēbra s̄m
v̄ndiones et p̄nia verbo-
Quo ad inunctionē q̄
miant eoz p̄c̄a. Et sic
inunctioes alioꝝ mēbroꝝ
p̄c̄a. vt an oia p̄c̄a s̄m
tur. Quod q̄ ois alie v̄n-
nes licet s̄nt diuersis
eodē tpe sc̄z p̄ v̄ndi-
tionis et oplete inun-
centent sicut in s̄m v̄n-
cōsecratione euchar-
ē tūc enī oia p̄c̄a s̄m
sc̄z in v̄lūmo in s̄m
nis ex plationis ver-
s̄nt omnes inunctio-
Quis sit de-

de sacramēto

Que sit forma huius sacramēti.

Que forma autē sciendū est quod sicut forma aliorū sacramētorū consistit in sermone et opere ut baptismus in verbis illis baptizo te etc. Et in opere scilicet in immersione baptisati. Et sic de alijs sacramētis. Sic huius sacramēti forma consistit in opere et sermone. In opere quod est in illa scilicet signatione membrorum in forma crucis. In sermone vero in pronuntiatione horū verborū. Per istā suauissimā unctionem suā piissimā misericordiam dimittat tibi deus quicquid per visum peccasti. Et sic de ceteris membris. Nec iterat ista forma super eandem materiam per replicationem verborū quia non omnino sunt eadem verba ut patet. licet in parte eadem esse videantur. Sed cum multiplex sit unctio et multiplex verborū pronuntiatione quia ad singula membra singule fiunt unctiones. et propria verba dicuntur. Rursum ad inunctionem oculorum dimittuntur eorum peccata. Et sicut ad alias inunctiones aliorū membrorum alia eorum peccata. vel an omnia peccata simul dimittantur. Dicitur quod omnes alie ille inunctiones licet fiat diuersis temporibus tamen per eodem tempore scilicet per ultimo instanti pronuntiationis et complete inunctionis facte censentur sicut in simili dictum est super in consecratione eucharistie. Nam sic hic est tunc enim omnia peccata simul dimittuntur scilicet in ultimo instanti totius inunctionis et pronuntiationis verborū per quo fiunt omnes inunctiones.

Quis sit debitor misericordie

extreme unctionis Clex.

nister in sacro extreme unctionis.

Que ministro autē hoc est tenendum quod solus sacerdos potest hoc sacramentum conferre. et solus episcopus hoc oleum consecrare. Quod patet tunc ex auctoritate beati Jacobi qui in sua canonica epistola ultimo dicit. Infirmatur aliquis in vobis inducat presbyteros ecclesie. et orent super eum. ungentes eum oleo in nomine domini etc. Tunc quia istud sacramentum consummatum est presbiter. Et ideo pertinet ad claves que solis sacerdotibus conferuntur.

Quis sit effectus istius sacramēti

Effectus autē huius sacramēti sermo magister in libro sententiarum ponit duplex scilicet sanatio corporis et spiritus. ut sicut homo ex duobus consistat scilicet ex corpore et anima. Ita sit effectus huius sacramēti sanatio vtriusque scilicet principii mentis. quia iste effectus habet sequi in vere penitente. Et ista sanitas mentis in duobus consistit scilicet in peccatorum remissione. et in virtutum applicatione.

Quid hic res et quid sacramentum sit

Quod sententia ut sciatis quod sit hic res et quod sacramentum. Respondetur quod sermo quod solus sacramentum hic est ipse usus olei. siue signatio cum oleo. Res autē est ipsa gratia spiritus sancti. quod dicto modo efficit sanationem mentis. et etiam quantum ad corpus. quod scilicet expedire fuerit. Secundum alios autē sacramentum est ipsum oleum. Res autē gratia spiritus sancti etc. Est autē inuenire in illa plurimam similitudinem. quia gratia spiritus sancti ad modum olei limitia est morbi spiritualis. letificat etiam et ordo

Compendiū

latur ab hac vita exeuntes. **U**n in
ps. **U**t exhilaret faciē in oleo id ē
mentē q̄ faciēs interior est in oleo
extreme vnctōnis. **E**t panis. i. eu/
charistia que inunctis exhibet eoz
hominis confirmet.

Quis sit p̄cep^{tibilis hui⁹}
sacramenti

Quis aut̄ perceptibilis sit
hui⁹ sacri. **D**icit̄ q̄ nō om̄i
morbo verat⁹ s̄ solū mor/
bo grauiōri in quo timef̄ piculum
mortis. **T**am̄ qz ois egritudo eoz
poris crescēdo p̄t reducere hoicm
ad obitū in om̄i morbo cum cepit
imminere periculū mortis poterit
istud sacm̄ dari. **S**ed nūq̄ puuli
et ignorātes et amētes p̄nt inungi.
Dicit̄ q̄ nō. **E**ū eni hoc sacm̄ nō
debeat dari nō recognoscētibz.
et nō postulātib⁹ ip̄m. **T**ales autē
sūt puuli et ignorātes. qui om̄ino
v̄lū rōnis amiserūt. **E**t furiosi nisi
habuerint dilucida interualla. **D**e
q̄ hm̄oi inungēdi. nō sūt. **P**osset ei
esse piculū tā in irreuerētia. q̄ etiā
in imūdicijz que hm̄oi hoies oco
mitant. **S**i t̄n furiosi habuerint lu
cida interualla. possēt in illis inter
uallis inungi si imineret periculuz
mortis.

De loco vnctōis

De locis aut̄ vnctōnis est
variatio ap̄d diuersas ec/
clesias. **H**oc t̄n sp̄ tenēdū est q̄ lo/
ca q̄nq̄ sensuū p̄ncipaliē inungen
da sūt. sicut oculi. aures. nares. pe
des et man⁹. **Q**uidā aut̄ addūt pe
ctus et renes. et vmbilicū in q̄bus
velctatio ē venerea licz nō opteat

theologie

Sed vbi inungēdi sūt mutilati. **D**i
cit̄ q̄ in loco mutilationis. qz licz
mēbro careant. nō t̄n carent p̄n
q̄ oplet ad⁹ p̄cē ab intra. licet nō
ab extra. **E**t ideo vt expiet p̄cē
cū mēbrū nō sup̄lit. in loco incisio
nis vel in loco illi mēbro maxime
vicino inungēdus est.

De sacramento ordinis

et p̄nētibz ad ip̄m in generali
De sacro ordinis p̄mo occurrit di
cendū. **Q**uid sit ordo. **Q**uid ibi p̄
materia et q̄d p̄ forma. **Q**uot sūt
gradus et sufficiētia eoz. **Q**uot sūt
de n̄itate hui⁹ sacri. **Q**ui ordines
sacri. et quare sic dicantur.

Quid sit ordo ^{et q̄mō}
^{diffinit̄}

Diffinit̄ aut̄ sic a maḡo in
lib̄ s̄n̄iaz. **O**rdo ē signacu/
lū q̄dā sacri quo sp̄ual
pt̄as tradit̄ ordinato et officium
Ite q̄dā antiq̄z maḡoz ita diffi
niūt. **O**rdo ē sacm̄ sp̄ualis pt̄atis
ad aliq̄d officū in eccl̄ia ordinatū.

Quid in sacramento

ordis sit materia. **E**t q̄d res sacri
Quid aut̄ sit h̄ic p̄ matēria
et q̄d p̄ res sacri a q̄bus oñ
d̄ q̄ sic in baptismo tria
sūt. **I**nū scilz q̄ t̄m est sacm̄. s. aq̄
vel tinctio cū v̄bo. **E**t aliud q̄d est
res t̄m scz remissio p̄cē. v̄l collatō
gr̄e. **E**t tertū q̄d ē res et sacm̄. s.
caracter baptismal̄. **S**ic h̄ic ē aliq̄d
q̄d est sacm̄ t̄m scz illa signa v̄l
bilis euz v̄bis q̄bus sp̄ualis pt̄as
tradi oñdit. **A**t in hostiaris tra/

de sacramēto

ditio clauū cū verbis ad hoc pti/
nētibus **I**n lectozib' traditio libri
pphaz cū x̄bis ad hoc institutis
Et sic de alijs **E**t aliqđ qđ est res
tñ scz gr̄a spūsc̄i infusa. vel ptās
spūalis **E**st et aliqđ qđ est sacm̄
7 res scz caracter qui impm̄it **A**lj
ponūt duo p̄ora p sacro 7 re **S**z
tūc circa b̄ oriz̄ dubiū cū dicat qđ
hoc sacm̄ sit aliqđ sacratū signū
exteri' cū x̄bis ad hoc ordinatis.
Et in q̄busdā ordinib' sic in sacer/
dotio sit p sacro impositō manū
cū forma x̄boz **A**n si ab vno x̄ba
pferant et ab alio man' imponat
ordo oferať **E**t ptz qđ nō. **U**t in
decreto di. xxiij. c. quozūdā clerico
rū et ex textu et ex glosa

Quoc tūc ordinū gra

us et vñ eoz nūerus 7 sufficiētia
Not aut sint ordinū gđ?
Quic magr̄ in. iij. in. iij. qđ sc̄
vij. scz hostiariat'. lectozis
exorciste. acoliti. s̄bdiaconi. diaco/
ni. 7 p̄bri **Q**uoz est oficē corpus
x̄pi qđ ē excellētissimū officioz hu/
manoz **E**t iō sap̄ sacerdotiū nō ē
ordo sup̄ior. imo nec ep̄atus. nec
archiep̄atus. **Q**uoz numerū 7 suf/
ficiētiā sic potēis accipe **O**rdinū
vn' ē sup̄mus et p̄ncipal' scz sacer/
dotiū **A**lj sc̄darī 7 huic defuiētes
Sup̄m' ordo duos habet actus
scz p̄ncipalē qui ē cōficere corpus
x̄pi **E**t sc̄dariū qui ē pplm̄ p̄para/
re vt idonee cōitet **S**c̄darī autēz
ordines et huic sup̄mo ordini def/
uiētes **A**ut defuiūt ei qđ ad actum

ordinis

Clerici

suū p̄ncipalē aut quo ad actū suū
sc̄dariū **S**i quo ad actū suū p̄n/
cipalē qui ē officere corp' x̄pi tunc
est ptās sup hostias ex q̄b' officiē
corp' x̄pi **E**t b̄ pōt esse duplr **Q**z
aut in opatione qđ ad pplm̄ qđ eas
offerūt tēplo **E**t sic ē ordo subdia/
conat' **S**ubdiaconi enī interest ac/
cipe hostias a p̄plo et reponē in p̄/
sbyterio vt ipas ministrare possit
diacono vt dic' yf̄id. **A**ut est ptās
sup hostias in cōpatione qđ ad sa/
cerdotē. et sic ē ordo diaconat' cu/
tus est hostias oblatas ponere. s̄/
altare et ordinare vt eas ibi ofe/
cret sacerdos **S**i autē ē ordo defui/
ens sacerdotio qđ ad actū suū sc̄da/
riū scz ad p̄pandū pplm̄ tūc a def/
uit ei in amouēdo malū. aut in. or/
dine ad bonū **S**i p̄mo mō tūc ite/
rū oringit b̄ duplr. s. aut amouen/
do malū qđ ē ab eī. et sic est ordo
hostiarioz q̄z officiū ē indignos
et viles excludē ne violēt locū cōi/
onis fidelīū. aut amouēdo maluz
qđ ē ab intra. et tūc est ordo exor/
cistarū q̄z ē arcere vim demōis p
adiuratiōes ne impediāt pceptōz
sacroz **S**i autē ordo defuit sacer/
dotio in ordie ad bonū. tūc p̄t eē
duplr **A**ut ex pte intellect' et tūc ē
ordo lectoz quoz officiū est legē
apte et distincte ad illūinationē in/
tellect' **A**ut ex pte affect'. 7 tūc est
ordo ceroferrarioz qui in signum
ignis spūalis accēdendi in cordi/
bus n̄ris cereos flāmiferos defe/
rūt **E**t hi sūt acoliti **A**colitus enī
grece. ceroferrari' d̄r latine **A**lj vo

Compendiū

sūt q̄ nouē sūt ordines in ecclia mī
licāte sic sūt nouē ordines āgeloz
in ecclia triūphāte Et s̄m q̄sdā illo
rū ep̄at⁹ ⁊ archiep̄at⁹ cōstituūt du
os grad⁹ q̄ additi septē p̄cedētib⁹
faciūt nouē Sc̄dm̄ alios corona
est s̄m⁹ ordo ⁊ ep̄at⁹ vltim⁹ et sic si
sūt nouē cū septē p̄noiat⁹ s̄z p̄oz
s̄nta potior ē in cōsp̄cū modernoz

Quot ⁊ que s̄ de n̄citate
hui⁹ sacri

Sequit̄ dicē quot et q̄ s̄ de
n̄citate h⁹ sacramēti Et d̄r
q̄ sex p̄cipue. scz sex⁹ viril⁹
N̄ mulier nō ē susceptibilis ordi
nis **I**te p̄cedens baptism⁹ q̄ ec̄ est
fūdamentuz ceteroz sacroꝝ excep
pto coniugio **I**te si aliq̄s non bapti
satus ordinaret̄ nihil reciperet. vñ
oportet post baptismū si velle ali
quē ordinē exēq̄ q̄ itez ordinaret̄
Ite pt̄as ordinātis qz q̄ nō ē ep̄s
ordines offerre nō p̄t **I**te intentio
recta. vt scz ordinās intēdat facē
q̄d facit ecclia et h̄kē ordināo s̄m
q̄sdā **I**te matēria seu sacm̄ vt tra
ditio libri et s̄lū cū forma d̄borū
Itez tēp⁹ seu etas s̄m aliq̄s qm̄ si
puul⁹ ordinēt̄ etiā p̄cedētib⁹ alijs
gradib⁹ nihil reciperet. cū s̄m eos i
b̄ sacro exigat̄ tā intētio recipien
tis ordinē q̄ offerētis **P**aruul⁹ autē
qz nō hz vsū liberi arbitrij. nō hz
intētionē **A**lj volūt q̄ etas sit de
cōgruitate et nō de n̄citate h⁹ sacri
Et ideo in p̄dco casu puulus s̄m
eos recipit carācterē nec s̄m eos ē
reordināo **I**te albert⁹ vult q̄ in
alijs ordinib⁹ etas sit d̄ cōgruitate

theologie

s̄ q̄ in vltimo ordine q̄ est sacerdo
tiū ē de n̄citate **I**te plane vult q̄
ordo sacerdotij nō possit paruulo
offerri **I**te ieiuniuz s̄m aliq̄s eo
q̄ s̄m eos p̄antus nō offerret or
dinē nec suscipet **A**lj fere oēs vo
lūt cōtrariū **M**ulta p̄terea sūt de
honestate ⁊ cōgruitate tā ex pte cō
ferētū ordines q̄ ex pte t̄pis. que
repiet̄ expresse in sūma Raymū. li.
tertio in p̄ncipio et cōsequētē

**Qui ordines sint sa
cri ⁊ quare sacri dicunt̄**

Postremo notandū q̄ licet
oēs p̄dicti septē grad⁹ sa
cri sint. q̄tuoz tñ p̄mi mino
res ordines nō dicunt̄ sacri s̄ solū
tres maiores scz ordo subdiaconat⁹.
ordo diaconat⁹. ⁊ ordo p̄sbi
terat⁹ **E**t hoc p̄pter dignitatem q̄
inducit ministrantib⁹ in trib⁹ ma
iorib⁹ ordinib⁹. optet enī eos vo
uere cōtinētā vel simpliciē vel s̄m
tēp⁹ **S**imiliter in tota ecclesia occi
dētali vbi nō dātur isti tres ordi
nes nisi vouētib⁹ ip̄o facto perpe
tuā castitatē **S**c̄dm̄ temp⁹ vt in
orientali ecclia vbi q̄ in matrimonio
ordinē recipiūt in m̄imonio p̄ma
nent. **S**ed tñ dum ministrāt absti
nent ab vxozib⁹ **I**nsup illis mortu
is alias ducē non possūt

De Sacramento coniu

gij et pertinentibus ad ip̄m

Multa necesse est hic dicē
eo q̄ in sūma Raymūdi li

De sacra
bro. h̄ de hoc sac
ter ⁊ adē s̄m
om̄ib⁹ rāgnē
breuiter memosā
An istud sacramē
crāmentū offerat q̄
figurat **Q**uis sit
coniugale possit h̄
beat rooz dēbiti
p̄rogādis. itē an
tēp⁹ et lo sacro. q̄
beat rooz am p̄tē
matērias forma et q̄
crāme
tum
cōiugij offerat q̄ an
figurat

An sacra
Religios
m̄ ē r̄ri
d̄o legim
v̄te cōsuetudinē r̄tim
datur h̄o naturam
tā. qz n̄c r̄na et para
lo n̄i r̄ndatu de can
nis h̄o sacramētū. et
fuit. et q̄d vñ cōtrā
cū ab̄dō d̄ns circa h̄
tū n̄cāris. que ex̄p̄l
me Raymū. inuenies
venit an hoc sacra
offer gram et effi
Abi triplex catē
dicat q̄ nō offerat
cū alia sacramētū
et offerat. istud tñ
h̄ nō offerat **H**ec est
in. li. s̄nta. et p̄p̄
n̄ sc̄da opinio d̄
tā scz recellā a p̄c

De sacramēto

bro. l. ij. de hoc sacramēto sufficiēter tractet. Sūt quedā tñ que ibi demōstrāgunt de quib⁹ hic aliq̄ breuiter memorāda sunt videlicet. **A**n istud sacramētum sicut alia sacramēta oferat grāz et efficiat qđ figurat. **Q**uis sit ei⁹ effect⁹. **A**n op⁹ coniugale possit fieri sine peccō. an debeat reddi debitū coniugale tpe impregnatiōis. itē an debeat reddi tēpe et loco sacro. itē an semp debeat reddi cum peti⁹. **Q**uid hic sit materia et forma. et quid res et sacramētum. **A**n sacramentum coniugij oferat grām et efficiat qđ figurat.

Resupposito qđ matrimōniū ē viri et mulieris coniūctio legitima indiuiduam vite consuetudinē retinēs. qđ diffinitō datur s̄m naturam optime institutā. qz tūc vna et pura fuit. p̄termisso etiā tractatu de causa institutiōnis hui⁹ sacramētū. et vbi institutū fuit. et qui p̄nt cōtrahē et qui non cū aliqb⁹ alijs circa hoc sacramētū nēarijs. que exp̄sse libro q̄rto sūme Raym. inuenies. nūc querēdū venit an hoc sacramētū sicut alia ofert grām et efficiat qđ figurat. **A**bi triplex cadit opinio. **P**rima dicit qđ nō ofert aliquā grām. sed cū alia sacramēta significēt grām et oferāt. istud tñ signat gratiam s̄ nō ofert. **H**ec est opinio magri in .li. s̄ntaz. et p̄positi antisiodori. **S**ecūda opinio dicit qđ ofert gratiā s̄z recessū a peccō nō tñ in or-

matrimōnij Clerij

dine ad bonū. **E**t dicit qđ grā illa est qđ virtute hui⁹ sacri mitigat cōcupiscētia. ne serueat vltra nuptiarū honestatē. **E**t hec opinio p̄babilior videt̄. **T**ertia et satis peritorum opinio ē qđ cōfert grām etiā in ordine ad bonū. **N**ō quidē generalit̄ sed ad bonuz hoc tñ. qđ debet facē cōiugat⁹. **E**t istud bonuz est vt fidelit̄ cōiugi assistat. opa sua illi cōicet. p̄lem susceptā religiose nutriat et h̄mōi. **E**t s̄m hoc patet qđ efficit grām quā figurat sed non omnē quam figurat. sicut nec oportet. **F**igurat qđ tpe coniūctionez fidelis aie cū xp̄o que qđ ē est effect⁹ ei⁹ nō otent⁹ qđ ē s̄ significat⁹.

Quid sit eius effect⁹

Et p̄missis igitur habes qđ duplex est effect⁹ matrimōnij. **A**n⁹ s̄z nō otent⁹ s̄ tñ significat⁹. s̄z coniūctio fidelis aie cū xp̄o. **A**li⁹ otent⁹ et significatus grā s̄z qđ mitigat fomes et qđ fidelit̄ coniugi assistit.

An amplex⁹ maritalis

possit fieri sine peccō

Trū aut fieri possit amplex⁹ maritalis sine peccato v̄l meritozē post hec venit dicēdū. **E**t dicit qđ cause q̄ tuoz precipue sunt p̄p̄ quas fit cōmixtio cōiugalis. **A**ut eni fit causa suscipiende prolis. et hoc duplicit̄. **A**ut s̄z ad cultum diuinum ampliandum et hec causa sic cognoscendi vxorem ab omni peccato exclu-

Compendiū

fat et reddit op^o meritoziū dūmō
ista intētio añ finē opis p delecta
tionē nō corrupat. **N**el fit causa
plis vt scz habeat successor hēoi/
tatis. hec causa nō excusat a veni
ali sed a mortali. **A**ut fit causa red
dēdi debitū et hec cā excusat a cul
pa et fm aliquos meret sic faciēs
dū tñ ista intētio p inordinatā vo
luptatē añ finē opis nō supplāret.
Aut fit causa fornicatiōis vitāde
et hec causa excusat a mortali. aut
fit causa exsaturande libidinīs et
hec cā nō excusat a mortali. **N**el
fm alios in hoc vltimo casu distin
gue qz aut illa libido cā cui^o exsa/
turāde fit omixtio coniugal^{is} tātū re/
pssa erat qz eā nollet alē coniugū cū
alio vl^o alia explere. et tūc dicūt qz
adhuc ē peccm veniale. **A**ut in tāū
creuerat illa libido vt indifferēter
vellet qz eā sine cū sua sine cū non
sua explere. **E**t tūc dicunt eē mōzle
pecca
tum. **A**n tēpore impre
gnationis debeat reddi debitum
coniugale

De tpe impregnatiōis dī
p ppe periculū non debet
in tpe impregnatiōis vt/
oz agnosci. **N**ā si vir eo tpe moue
atur ad coitum. debz rōne talem
motū ppe timorē pōci pīculi refre
nare. maxime qtuoz p̄mis mētib^o
Si tñ vir vxorē dco tpe agnoue
rit nō ppe h̄ peccat mortalit^{er}. **N**e
rū eē qz mulier illo tpe maxime coi
tū vt frequēter appetit. si ipa perat
et ipē vir exact^o reddat sic reddēs

theologie

leui^o peccat. exigēs dō graui^o vter
qz tñ venialiter tñ

An tempore et loco sa cris debeat reddi debitum

De tpe sacro sicut dī qz tpe
q̄dragelime et qtuoz tpm
7 rogationū 7 p̄cipuaz so
lennitatū nō debz alter coniugū de
bitū petē si tñ petierit cū pigentia
tñ animi qz sine coniugū vsu eē nō
possit venialit^{er} peccat. **S**i autē alē
petierit reddat. ex adu tñ iustitiez
fide thori excusat a p̄cto nisi i his
casib^o p̄ter tpm hūmōi solennitatem
aliq̄o iuxta distinctiones sup̄posi
tas grauius incideret quod pec
catus aggrauaret. **S**z secus est de
loco vt volunt aliqui qz scilicet nō
tenentur in loco sacro reddere de
bitum si aliquis alius loc^o haberi
possit. **S**i autē ali^o loc^o nō possit h̄ri
vt attingit in tpe guerre vbi mul
tis noctib^o in locis sacris iacet vī
ri cū vxorib^o suis. tūc si alter coniu
gū soluat exact^o. h̄is de hoc do
lorez cordis peccat tñ venialiter
imo si exigat cū plāctu et pigentia
q̄d sine vsu coniugū eē nō p̄t. nō cre
dūt multi qz peccat mortalit^{er}. **N**ec
credas qz tūc otamine^o loc^o ita qz
reconciliatiōe indigeat. quia otami
natio sacri loci distinguit duplici^{ter}
Ana que p̄cedit ex incōgruitate
operis q̄d fit in ip̄o respectu dicti
operis in se. **E**t alia que procedit
ex incōgruitate operis non q̄ ad
se sed q̄ ad cōsecrationē seu actuz
ip̄ius loci in quo fit. **N**am illa que

De sac
procedit ex incōgruitate
loci tñ et nō opis in
minat locū in tāū qz
concordiā. **S**ed illa
cedit ex incōgruitate
ratione loci respectu
vt est in magnis facin
supra auctario homin
modi et hec loci otami
qz reconciliatiōe indigeat
respectu aliquo^o facin
manifesta

An semper debe

di debitū coniugale cū pe
E solutione autē
Dingalis hoc ten
qz omni tēpore
bitū est reddendū fm o
tam loci. **Q**uod ideo dic
le ad^o v̄tandū q̄dō h̄
āneram. **N**ā nō oportet qz
in publico sed in omni ho
ni qz nullo negotio si scit
esse in periculosa cōcupiscen
tiaz capere letitū cibol
bitū reddere. **N**ā v̄tandū
in preceptis affirmatiu
ad ea tenentur sed non p
vt vbi gratia. **S**emp̄ re
rare parentes meos let
per sed solū pro loco o
Ita hic vt dicit quis
tenentur reddere debita
neut^{er} p̄ se sed solū cū
tas loci et tps h̄ exte
ta duos versus q̄ dicit
qz casus. in quibus qui

de sacramēto

procedit ex incōgruitate respectu loci tñ et nō opis in se non contāminat locū in tātū q̄ indigeat reconciliatiōe **Sed** illa vero que p̄cedit ex incongruitate ad sanctificationē loci respectu operis in se ut est in magnis facinorib⁹ sicut in stupro adulterio homicidio et h⁹ modi et hec locū contāminat in tātū q̄ reconciliatiōe indiget maxime respectu aliquorū facinorū ubi tñ manifesta

An semper Debeat reddi debitū coniugale cū petiē

Solutione autē debiti cōiugalis hoc tenent aliqui q̄ omni tēpore petenti debitū est reddendū s̄m oportunitatem loci **Quod** ideo dicit̄ quia ille ad verecundiā q̄ndā habet sibi āneram **Nā** nō oportet q̄ soluat̄ in publico sed in omni hora omni q̄ dimisso negotio si scit alterū esse in periculosa cōcupiscentia tenetur captare secretū cubile et debitū reddere **Alij** distinguūt q̄ sic in preceptis affirmatiuis semper ad ea tenētur sed non pro semper ut ubi gratia **Semp** teneor honorare parentes meos sed nō p̄ semper sed solū pro loco et tempore **Ita** hic ut dicit̄ quis ad semper tenetur reddere debitū sed non tenetur p̄ sp̄ sed solū cū oportunitas loci et t̄pis h̄ exegerit **Et nota** duos versus q̄ determinant q̄n q̄ casus in quibus quis pōt reddi

matrimonij **Cxxxiiij.**

dere debitum sine peccato s̄ non petere **Festa** sacerq̄ locus **sejuna** menstrua part⁹ **Si** petis his peccas reddis q̄nq̄ licēter

Quid sit materia et q̄o forma in sacro cōiugij

Quid autē sit materia q̄o forma dicitur q̄ materia sunt legitime p̄sone in potētia cōmixtionis sexū exītes **Circa** q̄o multi difficiles et diuersi cas⁹ occurrūt hoc sacramentum matrimonij impediētes qui sufficiēnt in summa **Raymundi** determinātur. quare hic causa breuitatis nō exprimuntur sed solū pro quadāz compendiosa annotatione ponūtur sex versus sequentes **Ecclesie** vetitum necnon tempus feriatum **Impediunt** fieri permittunt facta teneri **Error** conditio votū agnatio crīmen **Cultus** disparitas vis ordo ligamē honestas **Si** sis affinis si forte coire neq̄bis **hoc** sociāda vetāt nubia iuncta retradāt. **Forma** autē est cōsensus per verba exp̄s̄ ut accipio te in meaz tē vel huiusmodi **Sed** alios cōsensus **amicorū** est materia in cōiugio forma at̄ est debita verborū **platoz** forma s̄. Accipio te in meam tē **Sed** nunquid et iste cōsensus debeat ferri et esse ad carnalem copulam **Et** dicit magister in libro sententiarū q̄ nō in carnalem copulam nec in cohabitatio nez corporalem sed in societatem

Compendiū theologie

cōiugalē. qđ sic exponit hoc est in carnale debitū. nō in carnalē actū
Nec obstat illud de matrimonio beate virginis qđ s̄m beatū Aug. Ita in matrimonio cōsēit qđ nisi aliter deo suberet. debitū cōiugale nō reddēt. **N**it enī sic cōmittēs autē virginitatē suā diuine dispensatiōi et cōsēsit in carnalē copulā nō illā appetēdo s̄ diuine inspirationi in vtroq; scz et virginitate et cōmixtiōne obediēdo. **S**ed virginitatem quā nō dū vouerāt in desidēio habuit et cū firmo p̄posito. cōmixtiōnē vero illā nisi deo aliter disponēt in sufficiētia. **E**x his satis patet qđ hic sit sacramētū et qđ res. **N**ā sacramētū est cōsensus aīoz et cōiunctio corpōz. **R**es autē duplex ē scz vnio xp̄i et ecclē. **I**te vnio duarum naturarū in xp̄o. **N**ā sicut in matrimonio cōiūctio est aīoz vni^o cum vna ita vnī xp̄s cū ecclā qđ vna ē vt dī. **S**ant. vi. vna ē colūba mea ē. **D**e qđ etiā vnione dī. i. **A**d coz. vi. **Q**ui adheret deo vn^o spūs est cū eo. **I**te sicut in matrimonio ē cōmixtio diuersoz sexuū ita in xp̄o ē vnio duaz diuersaz naturarū scz diuine et humane

Explīcit tractatus tertius de expositiōe. vij. sacrozū

de septē virtutibus

Incipit tractatus eiusdem qđ de. vij. virtutibus et eaz declaratione

Nunc aliq̄ t̄gēda sunt de virtutib^{us}. **E**t p̄mo qđ sit virt^{us} in genere. **Q**uot sūt in nūero. et de eaz sufficiētia. **D**eīn de singul^{is} in spēali erit aliquō dicēdū

Quid sit virtus in generali

Et autē virt^{us} s̄m Aug. bona q̄litas mētis qđ recte vīuitur et qđ null^o male vītur quā sol^o deo in hoīe opat̄. **N**otandū dicit̄ bō q̄litas ad dīaz malaz qđ litatū cuiusmodi sūt prodigalitas avaricia. **A**ddit mentis. ad dīam corpaliū q̄litatū. q̄les sūt albedo nigredo. **E**t subiūgit. quā. scz virt^{us} r̄ce vīuit. ad dīaz scie que q̄uis sit bō q̄litas mētis. non tñ n̄ario ea r̄ce vīuit s̄ pot^o ea r̄ce intelligit̄. **E**t addit. qđ null^o male vīit. ad dīferētia potētiaz naturalū qđ cōtingit bñ vti et male vti. cuiusmodi sūt rōnabilitas. et occupabilitas. et trasabilitas. qđ p̄prie potētie dicūt̄. **D**icit̄ et qm sol^o deo opat̄ in hoīe. qđ ponit̄ ad dīaz virtū politica/rū. qđ vt vult p̄hs in **E**thicis generat̄ur ex frequēti bñ agē. cū virtutes theologicę a deo infūdantur. **E**t qđ apparet qđ p̄cedēs diffinitio est p̄prie virtutis theologicę. **E**t prout virtus cōphēdit tā quatuor virtutes cardinales q̄ tres theco

et earū declar
logicas sic p̄ diffinit
amor hñoi se ad oia v
Aug^o in libro de m
gulas diffinites virtutes
finitioib^{us} ponit̄ amorē
et adiungit̄ caritas
diuersas offerentias
Quot sunt virt
de eaz sufficiētia
Et sic ar̄ diffinitio
hu p̄t n̄ier^o septē
quorū cardinaliū
theologicaz. **C**ū enī virt
hñoi se ad oia vt debet
amor hñoi se vt debet
eoz aut ad creaturā
tūe vel erit amor ad
recognoscat̄ et sic erit
luminatio mētis ad op
deū. **A**ut erit amor ad
possidet̄ et hoc dupl^o
hñoi in futuro. et sic est ip
qđo hñoi hñoi hñoi et
vitas qđo licet p̄ quēdā
imp̄tōn hñoi deū. **Q**uorū
in caritate in deo manet
i. **J**oh. iii. **A**ut sit am
vt debet ad creaturā
aturā qđ sūo nobis ē v
amor sic hñoi se ad
tēpantia. **A**ut ad crea
nos ē sic ē p̄prie. et t
recte hñoi ad eū ē iū
creaturā qđ oia nos
illa creatura ē nobis
tal amor sic se hñoi a
ē prudētia aut illa cr
molestas. et talis am